

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 193 (XXXVII) — Nr. 1116

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 4 decembrie 2025

SUMAR

Pagina

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Decizia nr. 338 din 29 septembrie 2025 (Completul pentru
dezlegarea unor chestiuni de drept) 2–6

REPUBLICĂRI

Regulamentul Senatului 7–32

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 338

din 29 septembrie 2025

Dosar nr. 239/1/2025

Mariana Constantinescu	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Carmen Elena Popoiag	— președintele Secției I civile
Adina Oana Surdu	— președintele Secției a II-a civile
Elena Diana Tămagă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Denisa Livia Băldean	— judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Ponea	— judecător la Secția I civilă
Diana Florea Burgazli	— judecător la Secția I civilă
Daniel Marian Drăghici	— judecător la Secția I civilă
Mihaela Glodeanu	— judecător la Secția I civilă
Roxana Popa	— judecător la Secția a II-a civilă
Minodora Condoiu	— judecător la Secția a II-a civilă
Marcela Marta Iacob	— judecător la Secția a II-a civilă
Adriana Nicolae	— judecător la Secția a II-a civilă
Alina-Irina Prisecaru	— judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Maria Ilie	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Maria Hrudei	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Alina Nicoleta Ghica-Velescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Doina Vișan	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mădălina-Elena Vladu-Crevon	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, investit cu soluționarea Dosarului nr. 239/1/2025, este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 35 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Mariana Constantinescu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Raluca Emilia Leote, magistrat-asistent în cadrul Secțiilor Unite, desemnat în temeiul art. 36 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 1.918/86/2021*.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care a fost comunicat părților. Pârâțul a depus un punct de vedere la raport.

6. Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Curtea de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal a dispus, prin Încheierea din 14 ianuarie 2025, în Dosarul nr. 1.918/86/2021*, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024 privind unele măsuri pentru soluționarea proceselor privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, precum și a proceselor privind prestații de asigurări sociale (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024*), în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

Dacă art. 4 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 privind stabilirea locurilor de muncă și activităților cu condiții deosebite, condiții speciale și alte condiții, specifice pentru cadrele militare în activitate, cu modificările și completările ulterioare, și art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004 privind stabilirea locurilor de muncă și activităților cu condiții deosebite, speciale și alte condiții, specifice pentru poliști, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează în sensul că este activitate desfășurată în condiții speciale de muncă și activitatea prestată înaintea intrării în vigoare a acestora, în măsura în care această activitate se regăsește în anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 și anexa la Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004, fără a fi însă încadrată în grupa I sau II de muncă potrivit actelor normative anterioare.

Dacă, în interpretarea pct. 11 al capitolului II din anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 și pct. 8 din capitolul II al anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004, activitatea desfășurată pe linie informatică de Serviciul evidența populației este activitatea desfășurată în cadrul unei formațiuni (compartiment) de prelucrare automată a datelor și valorificare a informațiilor prin proceduri informatice.

II. Dispozițiile legale supuse interpretării

8. Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 privind stabilirea locurilor de muncă și activităților cu condiții deosebite, condiții speciale și alte condiții, specifice pentru cadrele militare în activitate, cu modificările ulterioare (Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001).

„Art. 4. — (1) Încadrarea întregii perioade de muncă a cadrelor militare în activitate în condiții deosebite, speciale și alte condiții, în vederea stabilirii drepturilor de pensie, se face potrivit prevederilor prezentei hotărâri.”

9. Hotărârea nr. 1.822/2004 privind stabilirea locurilor de muncă și activităților cu condiții deosebite, speciale și alte condiții, specifice pentru polițiști, cu modificările ulterioare (Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004)

„Art. 3. — (1) Încadrarea întregii perioade de muncă a polițiștilor în activitate în condiții deosebite, speciale și alte condiții, în vederea stabilirii drepturilor de pensie, se face potrivit prevederilor prezentei hotărâri.”

III. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept

10. Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal în data de 28.04.2021, în Dosarul nr. 1.918/86/2021, reclamantul A.V. a solicitat, în contradictoriu cu pârâțul Inspectoratul de Poliție Județean Suceava, ca, prin hotărârea ce se va pronunța, să se constate că activitatea desfășurată ca maistru militar în informatică, iar ulterior, după trecerea în corpul ofițerilor, ca locotenent, în perioada 1.08.1992-15.03.2000, în cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Suceava, Serviciul evidența populației, se încadrează în condiții speciale de muncă, în accepțiunea Hotărârii Guvernului nr. 1.294/2001, anexa nr. 2 capitolul II, raportat la Ordinul ministrului de interne nr. 283 din 1.07.2002 privind încadrarea personalului Ministerului de Interne în condiții de muncă deosebite, speciale și alte condiții, nepublicat în Monitorul Oficial al României, Partea I (*Ordinul ministrului de interne nr. 283/2002*), și să fie obligat pârâțul să elibereze o adeverință în acest sens, potrivit art. 34 alin. (5) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii.

11. În motivarea acțiunii, reclamantul, maistru militar în informatică, a precizat că, în perioada vizată de acțiune, 1.08.1992-15.03.2000, a realizat activități de prelucrare automată a datelor și de valorificare a informațiilor prin proceduri informatice în cadrul Serviciului evidența populației/Serviciului Județean de Evidență Informatizată a Persoanei Suceava din Inspectoratul de Poliție Județean Suceava, structuri componente ale Sistemului național informatic de evidență a populației.

12. Prin Sentința civilă nr. 863 din 2 decembrie 2021, Tribunalul Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal a admis acțiunea, a constatat că activitatea desfășurată de reclamant în perioada 1.08.1992-15.03.2000, în cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Suceava, se încadrează în condiții speciale de muncă și a obligat pârâțul să elibereze o adeverință care să evidențieze această situație.

13. Împotriva sentinței civile anterior menționate a declarat recurs pârâțul Inspectoratul de Poliție Județean Suceava, iar prin Decizia civilă nr. 531 din 14 iunie 2022, pronunțată de Curtea de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal, a fost admis recursul, a fost casată sentința recurată și s-a trimis cauza spre rejudecare primei instanțe.

14. În rejudecare, Tribunalul Suceava, prin Sentința civilă nr. 749 din 16 noiembrie 2023, a respins, ca nefondată, cererea având ca obiect „acțiune în constatare” formulată de reclamantul A.V., în contradictoriu cu pârâțul Inspectoratul de Poliție Județean Suceava.

15. Împotriva acestei sentințe a declarat recurs reclamantul. Prin Decizia civilă nr. 316 din 29 aprilie 2024, Curtea de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal a admis recursul, a casat sentința recurată și a reținut cauza spre rejudecare.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării cu privire la admisibilitatea procedurii

16. Instanța de trimitere a apreciat că sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024.

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

17. Prin punctul de vedere exprimat, reclamantul a precizat că este necesară sesizarea instanței supreme.

18. Pârâțul a opinat că nu trebuie sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție deoarece din analizarea documentelor existente la dosarul personal al reclamantului nu rezultă activități, sarcini cu caracter permanent referitoare la prelucrarea automată a datelor și valorificarea informațiilor prin proceduri informatice ori caracterul preponderent al acestora.

VI. Punctul de vedere al completului care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

19. În ceea ce privește prima întrebare, instanța de trimitere susține că, într-o primă interpretare, acreditată în cauză de instituția pârâtă și confirmată de prima instanță de judecată, chestiunea încadrării activității desfășurate anterior datei de 1.04.2001 echivalează cu aplicarea legii cu efect retroactiv, deoarece dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 1.294/2001 ar urma să reglementeze activitatea prestată anterior intrării sale în vigoare. În sprijinul acestei interpretări pledează nota 1 din finalul anexei nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001, prezentă în forma inițială a actului, dar abrogată prin Hotărârea Guvernului nr. 136/2008 pentru abrogarea notei din anexa nr. 2 și a notei din anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 privind stabilirea locurilor de muncă și activităților cu condiții deosebite, condiții speciale și alte condiții, specifice pentru cadrele militare în activitate. De observat că această notă lipsește din cuprinsul anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004.

20. În interpretarea contrară, chestiunea încadrării activității desfășurate anterior datei de 1.04.2001 nu încalcă principiul neretroactivității legii civile, legea cauzei urmând a fi stabilită conform principiilor de aplicare în timp. Legea nouă se va aplica de la intrarea ei în vigoare, fără a fi retroactivă, nu numai raporturilor juridice ce se vor naște, modifica sau stinge după această dată, dar, de regulă, și situațiilor în curs de formare, modificare sau stingere la data intrării ei în vigoare — *facta pendentia*, precum și efectelor viitoare ale situațiilor juridice trecute (definitiv născute, modificate ori stinse) — *facta futura*. Numai *facta praeterita*, adică faptele constitutive, modificatoare sau extinctive de situații juridice, realizate în întregime înainte de intrarea în vigoare a legii noi, precum și efectele produse înainte de acest moment rămân supuse legii vechi.

21. Transpunând aceste principii la chestiunea supusă dezlegării, în opinia instanței de trimitere, ar rezulta că activitatea desfășurată anterior intrării în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 1.294/2001 nu reprezintă o *facta praeterita* din perspectiva calculării stagiului de cotizare și a stabilirii drepturilor la pensie și, ca atare, încadrarea activității prestate în câmpul de aplicare a Hotărârii Guvernului nr. 1.294/2001 (respectiv a Hotărârii Guvernului nr. 1.822/2004) nu echivalează cu aplicarea legii cu efect retroactiv, fiind vorba de efecte viitoare ale unei situații juridice trecute, supuse legii noi.

22. În ceea ce privește cea de-a doua întrebare, instanța de trimitere menționează că are rezerve în a admite că interpretarea care rezultă din litera și spiritul legii este aceea că numai activitatea din cadrul unor formațiuni sau compartimente din cele anume arătate și intitulate ca atare intră în câmpul de aplicare a Hotărârii Guvernului nr. 1.294/2001. De altfel, pentru o parte din activitățile enumerate o astfel de interpretare nici nu poate fi aplicată.

23. În ceea ce privește aspectul dacă activitatea desfășurată pe linie informatică în cadrul unui serviciu sau unei direcții (cum este Serviciul evidența populației) reprezintă activitate de prelucrare automată a datelor și valorificare a informațiilor prin proceduri informatice (în interpretarea reclamantului), instanța a opinat că modul de formulare a textului induce concluzia, față de momentul adoptării dispozițiilor supuse interpretării, că activitatea de prelucrare automată a datelor și valorificare

a informațiilor prin proceduri informatice implică procese prin care datele dintr-un sistem sunt prelucrate prin intermediul unui program informatic, ținând mai degrabă de activitatea de programare. Însă, cum conceptul a devenit unul uzual în prezent, față de modul de definire a activității desfășurate în condiții speciale și de momentul adoptării reglementării, concluzia ar fi că interpretarea trebuie să fie una restrictivă, cantonată atât identificării unor factori de risc generați de specificul activității, cât și caracterului permanent al atribuțiilor prevăzute în fișa postului.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale

24. În ceea ce privește prima întrebare, jurisprudența comunicată de instanțele naționale relevă existența următoarelor orientări:

— recunoașterea retroactivă a unui drept nu poate fi rezultatul unei interpretări prin analogie, ci trebuie prevăzută în mod expres într-o normă imperativă, care să deroge de la principiul neretroactivității legii civile — Curtea de Apel București — Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal, Decizia nr. 390 din 13.02.2023, Dosar nr. 7.530/3/2021*;

— dispozițiile de la pct. I și pct. II din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004 reglementează cerințele necesare pentru a stabili dacă locul de muncă și activitățile polițistului pot fi încadrate drept loc de muncă și activități cu condiții deosebite sau, după caz, cu condiții speciale. Fiind cerințe distincte, împrejurarea că la un moment dat s-a reținut că locul de muncă și activitățile polițistului se încadrează la condiții deosebite nu atrage în mod automat și aplicabilitatea prevederilor capitolului II din anexa care se referă la locul de muncă și activități cu condiții speciale pentru care, la stabilirea pensiei, se iau în calcul un an și 6 luni pentru fiecare an lucrat în asemenea condiții — Tribunalul București — Secția a II-a de contencios administrativ și fiscal, Sentința civilă nr. 3.337 din 23.05.2024, Dosar nr. 34.265/3/2016** — nedefinitivă;

— activitatea prestată anterior intrării în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 1.294/2001 și Hotărârii Guvernului nr. 1.822/2004 ar putea fi încadrată ca activitate în condiții speciale, dacă sunt îndeplinite condițiile de probă prevăzute de art. 3 alin. (3) din Ordinul ministrului administrației și internelor nr. 489 din 20.01.2005 pentru aprobarea Normelor de încadrare a polițiștilor în condiții de muncă deosebite, speciale și alte condiții — Curtea de Apel București — Secția a IX-a de contencios administrativ și fiscal, Decizia civilă nr. 5.612 din 24.10.2018, Dosar nr. 45/98/2018;

— încadrarea locurilor de muncă în condiții deosebite, respectiv în condiții speciale se efectuează prin parcurgerea unei metodologii și a unei proceduri ce se finalizează cu încadrarea prin ordin al conducătorilor instituțiilor cu avizul structurii proprii de specialitate cu atribuții de inspecție a muncii, respectiv prin dispoziție de personal emisă de șeful unității în a cărei competență se află, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1.294/2001, respectiv Hotărârii Guvernului nr. 1.822/2004. Așadar, nici chiar împrejurarea că, în anumite situații, în anul 2004, după data de 1 aprilie 2001, locurile de muncă/funcțiile/activitățile unor angajați au fost încadrate în grupa I sau a II-a de muncă nu constituie temei pentru acordarea condițiilor speciale sau deosebite, după caz, și pentru perioadele ulterioare, dacă nu au fost parcurse respectivele proceduri, aceasta în condițiile în care reclamantii funcționari cu statut special puteau uza de mijloacele procedurale de contestare a refuzului nejustificat al angajatorului de a parcurge procedurile de evaluare a locurilor de muncă și ulterior de emitere a actelor de încadrare, precum și căile de atac ce puteau fi exercitate împotriva actelor administrative ale autorităților publice implicate în aceste proceduri, ce nu pot fi reconstituite retroactiv de către instanțele de judecată. Or, a admite contrariul și a constata pe cale judecătorească încadrarea activității desfășurate de reclamant ca fiind corespunzătoare condițiilor de muncă deosebite, respectiv condițiilor de muncă speciale, echivalează cu depășirea atribuțiilor puterii judecătorești, având potențialitatea generării unui conflict de natură constituțională, întrucât instanțele de judecată nu se pot substitui în atribuțiile autorităților publice implicate în

derularea procedurilor — Tribunalul Argeș — Secția civilă, Sentința civilă nr. 691 din 22.11.2024, Dosar nr. 1.744/109/2022* — atacată cu recurs;

— Tribunalul Ilfov a formulat un punct de vedere potrivit căruia activitatea prestată înainte de 2001, chiar dacă nu era încadrată în grupa I sau II de muncă, poate fi analizată ca fiind desfășurată în condiții speciale, conform noii reglementări, fără a încălca principiul neretroactivității. Se invocă aplicarea în timp a legii noi pentru efecte viitoare ale unor situații juridice trecute (*facta futura*), interpretări gramaticale și teleologice ale art. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001, precum și jurisprudența Curții Constituționale și a Înaltei Curți de Casație și Justiție;

— Tribunalul Teleorman a formulat un punct de vedere potrivit căruia art. 4 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 și art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004 nu se interpretează în sensul că este activitate desfășurată în condiții speciale de muncă și activitatea prestată înainte de intrarea în vigoare a acestora, în măsura în care această activitate se regăsește în anexa la Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 și anexa la Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004, fără a fi însă încadrată în grupa I sau II de muncă potrivit actelor normative anterioare, întrucât s-ar ajunge la aplicarea retroactivă a legii.

25. În ceea ce privește cea de-a doua întrebare, jurisprudența comunicată relevă următoarele orientări:

— singurul criteriu pentru încadrarea în condiții speciale de muncă, conform anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004, este activitatea efectiv desfășurată de salariați, iar nu denumirea compartimentului — Curtea de Apel Brașov — Secția de contencios administrativ și fiscal, Decizia nr. 409/R/2024, Dosar nr. 2.045/62/2023;

— activitatea desfășurată pe linie informatică de Serviciul evidența populației este activitate desfășurată în cadrul unei formațiuni (compartiment) de prelucrare automată a datelor și valorificare a informațiilor prin proceduri informatice; prelucrarea automată a datelor și valorificarea informațiilor prin proceduri informatice reprezintă activități încadrate în condiții speciale de muncă, așa cum dispune în mod expres pct. 8 din capitolul II din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004, iar nu în condiții deosebite — Tribunalul Satu Mare: Sentința nr. 31 din 2.02.2023, pronunțată în Dosarul nr. 1.095/83/2022 — definitivă prin nerecurare; Sentința civilă nr. 405 din 26.10.2023, Dosar nr. 367/83/2023, definitivă prin nerecurare; Sentința civilă nr. 381 din 30.10.2024, Dosar nr. 807/83/2024, atacată cu recurs.

26. S-au exprimat și următoarele opinii teoretice:

— încadrarea trebuie raportată la factorii de risc și la atribuțiile din fișa postului — tribunalele București și Ilfov;

— în interpretarea pct. II al capitolului II din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 și pct. 8 al capitolului II din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004, activitatea desfășurată pe linie informatică de Serviciul evidența populației nu este activitate desfășurată în cadrul unei formațiuni (compartiment) de prelucrare automată a datelor și valorificare a informațiilor prin proceduri informatice; Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 se aplică doar activității din formațiile/compartimentele care implică factori de risc, generați de specificul activității militare cu repercusiuni grave/irreversibile asupra sănătății/capacității de muncă — Tribunalul Teleorman.

27. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

28. Nu au fost identificate decizii relevante pronunțate de Curtea Constituțională în cadrul exercitării controlului de constituționalitate.

IX. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

29. În mecanismele de unificare a practicii judiciare au fost identificate următoarele decizii care prezintă relevanță cu privire la soluționarea sesizării: Decizia nr. 14 din 23 mai 2016 a Înaltei

Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 878 din 2 noiembrie 2016; Decizia nr. 9 din 16 mai 2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 891 din 8 noiembrie 2016; Decizia nr. 8 din 7 martie 2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 453 din 6 mai 2022.

X. Raportul asupra chestiunii de drept

30. Judecătorii-raportori au apreciat că sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este inadmisibilă, întrucât nu sunt îndeplinite toate condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

31. Potrivit art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024, „Dacă, în cursul judecării proceselor prevăzute la art. 1, completul de judecată învestit cu soluționarea cauzei în primă instanță sau în calea de atac, verificând și constatând că asupra unei chestiuni de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și aceasta nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

32. Conform art. 1 alin. (1) din același act normativ, „Prezenta ordonanță de urgență se aplică în procesele privind stabilirea și/sau plata drepturilor salariale sau de natură salarială ale personalului plătit din fonduri publice, inclusiv cele privind obligarea la emiterea actelor administrative sau privind anularea actelor administrative emise pentru acest personal sau/și cele privind raporturile de muncă și de serviciu ale acestui personal”.

33. Astfel, în procesele de tipul celor enumerate la art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024, legiuitorul delegat a instituit următoarele condiții de admisibilitate pentru sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile:

- a) existența unei cauze aflate în curs de judecată;
- b) completul de judecată să fie învestit cu soluționarea cauzei în primă instanță sau în calea de atac;
- c) să existe o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei;
- d) chestiunea de drept invocată să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare și nici al unei statuări anterioare a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

34. Spre deosebire de condițiile de admisibilitate a sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile circumscrise prevederilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în procedura reglementată de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024 nu mai este prevăzută condiția noutății chestiunii de drept ce se solicită a fi lămurită.

35. De asemenea, în această procedură, Înalta Curte de Casație și Justiție poate fi sesizată și de completurile de judecată învestite cu soluționarea cauzelor în primă instanță, iar nu doar de către completurile de judecată ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, ale curților de apel sau ale tribunalelor învestite cu soluționarea cauzelor în ultimă instanță.

36. Verificând îndeplinirea condițiilor subsumate prevederilor art. 1 alin. (1) și (3) și art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024, se constată că procesul în care a fost formulată sesizarea pendinte are ca obiect să se constate că activitatea desfășurată ca maistru militar în informatică, iar ulterior, după trecerea în corpul ofițerilor, ca locotenent, în perioada 1.08.1992-15.03.2000, în cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Suceava, Serviciul evidența populației, se încadrează în condiții speciale de muncă, în accepțiunea Hotărârii Guvernului nr. 1.294/2001, anexa nr. 2 capitolul II, raportat la Ordinul ministrului de interne nr. nr. 283/2002, și să fie obligat pârâtul să elibereze o adeverință în acest sens, potrivit art. 34 alin. (5) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii.

37. Astfel, obiectul dedus judecării privește stabilirea bazei de calcul al drepturilor de asigurări sociale, în sensul art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024.

38. Cauza în care a fost formulată sesizarea se află în ultimă instanță, fiind pe rolul Curții de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal.

39. În ceea ce privește condiția existenței unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, instanța supremă constată că această cerință instituie o dublă condiționare: pe de o parte, să existe o chestiune de drept și, pe de altă parte, să fie stabilită legătura necesară între dezlegarea chestiunii de drept identificate și soluționarea cauzei pe fond.

40. Cu referire la primul aspect, în lipsa unei definiții legale a noțiunii, în jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept formată în aplicarea art. 519 din Codul de procedură civilă, s-a statuat în mod constant că, pentru a se putea discuta de existența unei chestiuni de drept, este necesar ca problema de drept antamată „să necesite cu pregnanță a fi lămurită, să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și al înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecării” (spre exemplu, Decizia nr. 10 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 23 mai 2016, și Decizia nr. 70 din 23 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1112 din 11 decembrie 2023).

41. Noul act normativ reprezentat de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024 a preluat sintagma utilizată în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă referitoare la existența chestiunii de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, aceasta regăsindu-se în cuprinsul art. 2 alin. (1) din ordonanța de urgență menționată.

42. De altfel, în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2024 s-a ținut seama de „faptul că măsurile legislative propuse pot influența pozitiv activitatea instanțelor judecătorești, în condițiile în care, încă dintr-o etapă incipientă, s-ar asigura clarificarea unor chestiuni dificile de drept”.

43. În consecință, jurisprudența consolidată în legătură cu această condiție de admisibilitate rămâne de actualitate și sub imperiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2024, prin care s-a urmărit asigurarea unei practici judiciare unitare, care să elimine diferențierile în materia stabilirii/plătii drepturilor salariale ale personalului plătit din fonduri publice (Decizia nr. 71 din 11 noiembrie 2024 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1330 din 31 decembrie 2024).

44. În aceste condiții, se cuvine subliniat că nu orice chestiune de drept poate fi supusă dezlegării prin acest mecanism de unificare jurisprudențială, ci numai acelea care ridică problema precarității textelor de lege, a caracterului lor dual și complex. În caz contrar, rolul instanței supreme ar deveni unul de soluționare directă a cauzei aflate pe rol și ar neutraliza rolul constituțional al instanței legal învestite de a judeca în mod direct și efectiv procesul.

45. Verificând îndeplinirea acestei condiții, Înalta Curte de Casație și Justiție constată că, în ceea ce privește prima întrebare, referitoare la interpretarea art. 4 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 și art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004, în sensul dacă activitatea prestată înainte de intrarea în vigoare a acestora poate fi încadrată în condiții speciale de muncă chiar dacă nu a fost încadrată în grupa I sau II de muncă anterior, se constată, pe de o parte, că există instanțe care susțin principiul neretroactivității legii civile, considerând că recunoașterea retroactivă a unui drept ar necesita o normă imperativă expresă, iar, pe de altă parte, o altă orientare interpretează aplicarea legii noi la *fapta futura* — efectele viitoare ale situațiilor juridice trecute —, susținând că stabilirea drepturilor de pensie reprezintă un efect viitor, ce nu intră sub incidența principiului neretroactivității.

46. Se reține că această problemă, deși complexă, vizează în principal aplicarea în timp a legii, aspect ce ține cu preponderență de particularitățile fiecărui caz în parte și de probatoriul administrat, și nu de o dificultate reală de interpretare a textului de lege în sine, care să impună intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru o dezlegare de principiu. Conceptul de „aplicare în timp a legii” este unul consacrat în jurisprudență și doctrină, iar interpretările divergente par a rezulta din aplicarea acestor principii la situații de fapt distincte, mai degrabă decât dintr-o neclaritate a normei.

47. Mai mult decât atât, Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 9 din 16 mai 2016 (Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii), a statuat deja cu privire la posibilitatea instanțelor de a constata judiciar încadrarea muncii prestate în grupa I sau II de muncă pentru perioade anterioare, chiar și ulterior abrogării actelor normative vechi. Cu toate că decizia se referă la Ordinul Ministerului Muncii și Protecției Sociale nr. 50/1990 pentru precizarea locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale cu condiții deosebite care se încadrează în grupele I și II de muncă în vederea pensionării și la grupele I și II, raționamentul juridic subiacent — acela că drepturile de pensie se stabilesc conform legii în vigoare la data deschiderii dreptului și că norma nouă se aplică efectelor viitoare ale unor situații juridice trecute — este pe deplin aplicabil și situației condițiilor speciale de muncă. Prin urmare, există deja o dezlegare de principiu indirectă, dar suficient de clară, care ghidează aplicarea legii în timp în materie de pensii.

48. Chiar dacă de lămurirea chestiunii de drept anterior invocate depinde soluționarea pe fond a cauzei, aceasta nu ridică însă o reală dificultate, în contextul în care dispozițiile legale anterior citate nu sunt lacunare, incomplete și nici neclare, simpla divergență de interpretare în practica instanțelor inferioare, grefate pe situații concrete de fapt, fără a indica o contradicție reală sau o noutate absolută a problemei, nu justifică intervenția Înaltei Curți printr-o hotărâre prealabilă.

49. Referitor la a doua întrebare, privind interpretarea pct. 11 din capitolul II al anexei nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 și pct. 8 din capitolul II al anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004, respectiv dacă activitatea desfășurată pe linie informatică de Serviciul evidența populației constituie activitate de prelucrare automată a datelor și

valorificare a informațiilor prin proceduri informatice, se reține că această chestiune nu pare a fi o veritabilă problemă de drept care necesită o hotărâre prealabilă pentru dezlegarea unor concepte juridice ambigue, ci o chestiune de fapt și de aplicare a probatoriului la prevederile legale existente, ce necesită o analiză individuală a probelor. Această chestiune nu vizează o interpretare abstractă a legii, ci o chestiune de fapt și de probațiune, specifică dosarului dedus judecătii. Stabilirea faptului dacă o anumită activitate corespunde descrierii legale din anexe implică analiza fișei postului, a atribuțiilor concrete, a condițiilor de muncă specifice și a mijloacelor de probă administrate în cauză, fiind o chestiune care ține de aplicarea legii la circumstanțele concrete ale speței, iar nu de o interpretare general-obligatorie a unui text de lege. Rolul hotărârii prealabile nu este de a tranșa litigii de fapt sau de a suplini probatoriul, ci de a oferi o interpretare de principiu a unei norme juridice ambigue sau neclare.

50. Înalta Curte nu se poate substitui instanței de trimitere în aprecierea probelor și încadrarea faptică a activității. Prin urmare, o intervenție a Înaltei Curți în aceste condiții ar depăși sfera atribuțiilor conferite prin instituția hotărârii prealabile, care vizează dezlegarea de principiu a unor chestiuni de drept, nu tranșarea unor chestiuni de fapt sau de aplicare a legii la spețe concrete.

51. De asemenea, mai trebuie subliniat că, în sesizarea dispusă în Dosarul nr. 1.918/86/2021* al Curții de Apel Suceava, chiar dacă există o referire la gradul de dificultate al chestiunilor de drept în discuție și la posibilitatea de interpretare, instanța de trimitere identifică modalitatea de abordare și rezolvare a problemei juridice în dosar, urmărind prin solicitarea pendinte o validare a raționamentului dezvoltat.

52. Așadar, instanța de sesizare nu se confruntă cu o dificultate reală în interpretarea normelor de drept incidente, ci urmărește mai degrabă obținerea unei confirmări a soluției ce urmează a fi adoptată în cauza dedusă judecătii.

53. Or, așa cum s-a arătat deja, instanța supremă nu poate fi investită în cadrul acestui mecanism de asigurare a practicii judiciare unitare cu soluționarea cauzei deduse judecătii, atribut ce intră și trebuie să rămână în sfera de competență exclusivă a instanțelor de judecată.

54. Pentru aceste considerente, în temeiul art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024, cu referire la art. 521 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 1.918/86/2021*, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la următoarele chestiuni de drept:

Dacă art. 4 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 privind stabilirea locurilor de muncă și activităților cu condiții deosebite, condiții speciale și alte condiții, specifice pentru cadrele militare în activitate, cu modificările și completările ulterioare, și art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004 privind stabilirea locurilor de muncă și activităților cu condiții deosebite, speciale și alte condiții, specifice pentru polițiști, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează în sensul că este activitate desfășurată în condiții speciale de muncă și activitatea prestată înaintea intrării în vigoare a acestora, în măsura în care această activitate se regăsește în anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 și anexa la Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004, fără a fi însă încadrată în grupa I sau II de muncă potrivit actelor normative anterioare.

Dacă, în interpretarea pct. 11 al capitolului II din anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 și pct. 8 din capitolul II al anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1.822/2004, activitatea desfășurată pe linie informatică de Serviciul evidența populației este activitatea desfășurată în cadrul unei formațiuni (compartiment) de prelucrare automată a datelor și valorificare a informațiilor prin proceduri informatice.

Obligatorie, potrivit art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 29 septembrie 2025.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

MARIANA CONSTANTINESCU

Magistrat-asistent,

Raluca Emilia Leote

R E P U B L I C Ă R I

R E G U L A M E N T U L S E N A T U L U I *)

CAPITOLUL I
Organizarea SenatuluiSECȚIUNEA 1
Constituirea Senatului

Art. 1. — (1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.

(2) Parlamentul este alcătuit din Camera Deputaților și Senat.

Art. 2. — (1) Senatul este ales pentru un mandat de 4 ani care se prelungește, de drept, numai în condițiile excepționale prevăzute de Constituție.

(2) Senatul se organizează și funcționează potrivit dispozițiilor Constituției, ale Legii nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale prezentului regulament.

Art. 3. — Senatul nou-ales se întrunește în locul, ziua și la ora stabilite prin decretul de convocare emis de Președintele României, în conformitate cu prevederile art. 63 alin. (3) din Constituția României, republicată.

Art. 4. — (1) Senatul legal constituit alege Biroul permanent.

(2) Până la alegerea Biroului permanent, lucrările Senatului sunt conduse de senatorul cu cel mai mare număr de mandate parlamentare exercitate, în calitate de președinte senior, asistat de cei mai tineri 4 senatori, în calitate de secretari. În cazul în care doi sau mai mulți senatori au exercitat același număr de mandate parlamentare, cel mai în vârstă senator dintre aceștia va conduce lucrările Senatului.

(3) Refuzul sau imposibilitatea exercitării atribuțiilor de către președinte sau unul ori mai mulți secretari desemnați potrivit alin. (2) atrage de drept înlocuirea acestora cu următorul senator care îndeplinește condițiile prevăzute la alin. (2) din rândul senatorilor prezenți.

(4) Până la alegerea Biroului permanent pot avea loc numai dezbateri cu privire la validarea mandatelor de senator, a procedurilor necesare depunerii jurământului sau legate de constituirea noului Senat.

Art. 5. — (1) Pentru validarea mandatelor, Senatul alege, în prima sa ședință, o comisie compusă din 15 senatori.

(2) Numărul senatorilor care sunt propuși în Comisia de validare de fiecare partid, organizație a cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianță politică sau alianță electorală trebuie să reflecte configurația politică a Senatului rezultată din alegeri și se stabilește prin negocieri realizate de reprezentanții acestora.

(3) Partidele, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțele politice sau alianțele electorale fac propuneri nominale în limita numărului stabilit potrivit alin. (2).

(4) Propunerile nominale se transmit secretarilor asistenți. Președintele senior prezintă aceste propuneri plenului Senatului în ordinea numărului de senatori ai fiecărui partid, fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale, fiecărei alianțe politice sau alianțe electorale. Senatul hotărăște asupra propunerilor cu votul majorității senatorilor prezenți.

(5) Nu pot să facă parte din comisia de validare senatorii împotriva cărora au fost înregistrate, la Senat, sesizări motivate de invalidate a mandatului, anterior constituirii comisiei.

Art. 6. — (1) Comisia de validare își începe de îndată activitatea, alegându-și un președinte și 2 vicepreședinți, care alcătuiesc biroul comisiei și se organizează în 4 grupe de lucru cuprinzând fiecare câte 3 membri. Alegerea acestora se face prin votul deschis al membrilor comisiei.

(2) Desemnarea președintelui și a vicepreședinților se face prin negociere, potrivit configurației politice rezultate din alegeri.

Art. 7. — (1) Secretarul general al Senatului preia dosarele privind alegerea senatorilor de la Biroul Electoral Central și le predă președintelui Comisiei de validare, după constituirea acesteia.

(2) Președintele Comisiei de validare, împreună cu vicepreședinții, repartizează grupelor de lucru dosarele privind alegerea senatorilor primite de la Biroul Electoral Central, în ordinea circumscripțiilor electorale, cu excepția celor referitoare la membrii comisiei.

(3) Verificarea legalității alegerii senatorilor se face de către grupele de lucru. Verificarea legalității alegerii senatorilor care compun grupele de lucru se face de către biroul Comisiei de validare, iar a membrilor biroului, de către cei 12 membri ai grupelor de lucru.

(4) Grupele de lucru, respectiv biroul Comisiei de validare, sunt obligate să prezinte, în scris, în plenul comisiei, propunerile de validare sau invalidate privind dosarele repartizate în termen de cel mult 3 zile de la constituirea comisiei. Propunerile grupelor de lucru și a biroului Comisiei de validare se adoptă cu votul majorității membrilor acestora.

(5) După expirarea termenului de 3 zile, discutarea dosarelor nesoluționate, precum și a dosarelor membrilor biroului Comisiei de validare se face în plenul comisiei.

(6) Comisia de validare se pronunță prin votul majorității membrilor săi asupra propunerilor referitoare la validarea sau invalidarea alegerii senatorilor, precum și asupra contestațiilor primite în termen de 4 zile de la constituirea sa.

(7) Contestațiile pot fi formulate de cetățeni români cu drept de vot.

Art. 8. — (1) Comisia de validare poate propune invalidarea alegerii unui senator în cazul în care constată că alegerea acestuia s-a făcut prin încălcarea dispozițiilor legii electorale privind candidatura sau obținerea mandatului, precum și în cazul în care există o hotărâre definitivă și irevocabilă privind săvârșirea de către senatorul în cauză a unei infracțiuni legate de derularea procesului electoral.

(2) Audierea senatorilor pentru care s-a propus invalidarea alegerii este obligatorie atât în cadrul Comisiei de validare, cât și în plenul Senatului. În fața Comisiei de validare cel în cauză își poate alege un apărător dintre membrii Senatului sau poate fi asistat de un avocat cu drept de a pune concluzii la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Art. 9. — Comisia de validare întocmește un raport în care nominalizează senatorii pentru care propune validarea sau invalidarea mandatelor, cu motivarea propunerilor de invalidare.

*) Republicat în temeiul art. II din Hotărârea Senatului nr. 113/2025 privind completarea art. 178 din Regulamentul Senatului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 988 din 27 octombrie 2025, dându-se textelor o nouă numerotare.

Regulamentul Senatului, aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 28/2005, a fost republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 684 din 22 iulie 2025.

Art. 10. — Raportul este aprobat de Comisia de validare, cu votul majorității membrilor acesteia. Opiniile diferite se consemnează și fac parte din raport.

Art. 11. — Senatul se întrunește, de drept, în a 5-a zi de la constituirea Comisiei de validare, pentru dezbaterile raportului prezentat de președintele acesteia.

Art. 12. — (1) Senatul hotărăște prin vot asupra listei cuprinzând numele și prenumele senatorilor propuși pentru validarea alegerii, ordonați pe circumscripții electorale.

(2) Senatul dezbate și hotărăște prin vot cu privire la fiecare senator propus pentru invalidare.

(3) Hotărârea privind validarea sau invalidarea alegerii senatorilor se adoptă cu votul majorității senatorilor prezenți.

Art. 13. — (1) Senatorii a căror alegere a fost validată depun jurământul de credință față de țară și popor, în condițiile prevăzute de lege.

(2) Refuzul de a depune jurământul atrage pierderea mandatului.

Art. 14. — (1) Senatul este legal constituit după validarea mandatelor a trei pătrimi din numărul total de senatori.

(2) Validarea mandatului de senator presupune validarea alegerii senatorului, precum și depunerea jurământului de către acesta.

Art. 15. — Atribuțiile Comisiei de validare revin Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări. Odată cu constituirea acesteia, activitatea Comisiei de validare încetează.

SECȚIUNEA a 2-a

Grupurile parlamentare

Art. 16. — (1) După validare și depunerea jurământului, senatorii se constituie în grupuri parlamentare care sunt structuri interne ale Senatului. Un senator poate face parte dintr-un singur grup parlamentar.

(2) Un grup parlamentar poate fi constituit și poate funcționa numai dacă cuprinde cel puțin 7 senatori, care au fost aleși pe listele aceluiasi partid, ale aceleiasi organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțe politice sau alianțe electorale.

(3) Senatorii membri ai unui partid politic sau ai unei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale nu pot constitui decât un singur grup parlamentar.

(4) Senatorii care au fost aleși pe listele unei alianțe electorale sau ale unei alianțe politice pot constitui fie grupuri parlamentare ale partidelor sau organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale componente, fie un singur grup parlamentar al alianței. Partidele sau organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale pot constitui și grupuri comune.

(5) Senatorii aparținând partidelor sau organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care nu întrunesc numărul necesar pentru a forma un grup parlamentar se pot afilia altor grupuri parlamentare sau pot constitui grupul parlamentar mixt.

(6) Dispozițiile alin. (5) se aplică în mod corespunzător și senatorilor aleși sau deveniți independenți.

(7) Este interzisă constituirea unui grup parlamentar care să reprezinte sau să poarte denumirea unui partid, a unei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale, a unei alianțe electorale sau alianțe politice care nu a obținut mandate de senator în alegeri.

Art. 17. — Grupurile parlamentare își aleg un lider, un număr de 2 până la 4 vicedirigeri, în funcție de caz, și un secretar. La începutul fiecărei sesiuni ordinare, conducerea grupurilor parlamentare este anunțată în plenul Senatului.

Art. 18. — (1) Liderul grupului parlamentar are următoarele atribuții:

a) prezintă Senatului, la începutul fiecărei sesiuni parlamentare, denumirea grupului, precum și componența sa numerică;

b) prezintă Senatului reprezentanții grupului pentru negocierile privind compunerea Biroului permanent, precum și pentru compunerea comisiilor Senatului și a birourilor comisiilor Senatului;

c) prezintă Senatului candidații grupului pentru funcțiile din Biroul permanent;

d) participă, fără drept de vot, la ședințele Biroului permanent;

e) poate cere continuarea, întreruperea sau încheierea dezbaterilor, cu respectarea prevederilor prezentului regulament;

f) poate solicita lista nominală a voturilor exprimate cu prilejul dezbaterilor în plenul Senatului;

g) poate contesta rezultatul votului exprimat în plenul Senatului;

h) poate cere pauză pentru consultări în grupul parlamentar al cărui lider este sau, după caz, cu ceilalți lideri ai grupurilor parlamentare;

i) poate propune modalitatea de vot;

j) poate propune, în numele grupului parlamentar, retrimiteră proiectului de lege la comisia sesizată în fond;

k) poate propune completarea sau modificarea ordinii de zi;

l) anunță modificările privind participarea membrilor grupului la comisiile Senatului;

m) cere, în numele grupului parlamentar, revocarea membrilor Biroului permanent sau a membrilor birourilor comisiilor propuși de grupul pe care îl reprezintă;

n) informează membrii grupului asupra activităților Senatului și ale comisiilor Senatului;

o) reprezintă grupul ori de câte ori este nevoie în activitatea Senatului;

p) îndeplinește orice alte atribuții stabilite prin regulamentul grupului sau decise prin votul grupului.

(2) Unul dintre vicedirigerii grupului îl înlocuiește pe lider în lipsa acestuia sau ori de câte ori este nevoie, în baza mandatului dat de acesta.

(3) Secretarul grupului asigură întocmirea documentelor necesare grupului.

Art. 19. — (1) Orice modificare intervenită în conducerea sau în componența unui grup parlamentar se aduce la cunoștință, în scris, președintelui Senatului, sub semnătura liderului de grup.

(2) Președintele de ședință informează senatorii, în prima ședință publică, asupra modificărilor intervenite în componența sau în conducerea grupurilor parlamentare.

Art. 20. — (1) Grupurile parlamentare își constituie un secretariat tehnic ale cărui mărime și structură se stabilesc de către Biroul permanent, în funcție de mărimea grupurilor.

(2) Persoanele care compun secretariatele tehnice ale grupurilor parlamentare sunt angajate potrivit legii.

(3) Numirea și eliberarea din funcție a personalului secretariatelor tehnice ale grupurilor parlamentare se fac prin ordin al Secretarului general al Senatului, la propunerea grupului parlamentar respectiv, prin liderul acestuia.

Art. 21. — (1) Grupurile parlamentare au dreptul la mijloacele de transport și la logistica necesare în vederea desfășurării activității stabilite de Biroul permanent, în funcție de mărimea grupurilor.

(2) În funcție de posibilități, Biroul permanent asigură logistică și senatorilor care nu sunt afiliați la niciun grup parlamentar.

SECȚIUNEA a 3-a

**Biroul permanent al Senatului
și Comitetul liderilor grupurilor parlamentare**

Art. 22. — (1) După constituirea legală a Senatului se aleg președintele Senatului și ceilalți membri ai Biroului permanent.

(2) Biroul permanent al Senatului se compune din: președintele Senatului, 4 vicepreședinți, 4 secretari și 4 chestori. Președintele Senatului este și președintele Biroului permanent.

(3) Apartenența politică a membrilor Biroului permanent, în care se include și președintele Senatului, trebuie să reflecte configurația politică rezultată din alegeri, cu observarea principiului consacrat de art. 16 alin. (3) teza a doua din Constituția României, republicată.

(4) Senatorul care a fost ales independent se poate autopropune.

Art. 23. — (1) Președintele Senatului este ales, prin vot secret, cu bulletine de vot pe care sunt înscrise, în ordinea descrescătoare a mărimii grupului parlamentar, numele și prenumele tuturor candidaților propuși de liderii grupurilor parlamentare. Fiecare grup parlamentar poate face o singură propunere.

(2) Este declarat ales președinte al Senatului candidatul care a întrunit, la primul tur de scrutin, votul majorității senatorilor prezenți.

(3) Dacă niciun candidat nu a întrunit numărul de voturi necesar se organizează noi tururi de scrutin, la care participă primii 2 candidați care au obținut cel mai mare număr de voturi sau, după caz, toți candidații care s-au clasat pe primul loc, la egalitate de voturi, ori primul clasat și toți candidații care s-au clasat pe locul al doilea, cu un număr egal de voturi. Este declarat ales președinte al Senatului candidatul care a obținut votul majorității senatorilor prezenți.

(4) Constatarea rezultatelor votului și întocmirea procesului-verbal se fac de către o comisie constituită din câte un reprezentant al fiecărui grup parlamentar.

Art. 24. — (1) Președintele este ales pe durata mandatului Senatului.

(2) Odată cu alegerea președintelui Senatului, activitatea președintelui senior încetează.

Art. 25. — (1) Propunerea de repartizare a celorlalte funcții din Biroul permanent se stabilește, după alegerea președintelui, pentru toate sesiunile legislaturii, respectând configurația politică a Senatului rezultată din alegeri, prin negocieri între reprezentanții grupurilor parlamentare.

(2) Numărul de reprezentanți în Biroul permanent al fiecărui grup parlamentar, în care se include și președintele Senatului, trebuie să respecte ponderea numărului de senatori ai fiecărui grup față de numărul total de senatori, la începutul fiecărei sesiuni ordinare.

(3) În cazul în care nu se ajunge la un acord în cel mult 3 zile, problemele rămase în divergență se supun plenului Senatului, care decide prin votul majorității senatorilor prezenți.

(4) Constatarea rezultatelor votului și întocmirea procesului-verbal se fac de către comisia prevăzută la art. 23 alin. (4).

Art. 26. — (1) Alegerea vicepreședinților, secretarilor și chestorilor se face la începutul fiecărei sesiuni ordinare, conform art. 25 alin. (1) și (2).

(2) Propunerile nominale pentru funcțiile de vicepreședinte, secretar și chestor repartizate se anunță în plenul Senatului de către liderii grupurilor parlamentare respective. Lista candidaților propuși pentru funcțiile din Biroul permanent se supune în întregime votului Senatului și se aprobă cu votul majorității senatorilor prezenți.

Art. 27. — (1) Odată cu alegerea celorlalți membri ai Biroului permanent, activitatea secretarilor asistenți desemnați în condițiile art. 4 încetează.

(2) În locul secretarilor asistenți a căror activitate a încetat, președintele Senatului va nominaliza 2 dintre secretarii aleși, în calitate de secretari de ședință, cu respectarea următoarelor reguli: un secretar de la majoritate, unul de la opoziție și cu observarea art. 16 alin. (3) teza a doua din Constituția României, republicată.

Art. 28. — Calitatea de președinte al Senatului, de vicepreședinte, secretar sau chestor încetează, înainte de expirarea mandatului, ca urmare a pierderii calității de senator, potrivit art. 70 alin. (2) din Constituția României, republicată, a demisiei din funcție sau a revocării în condițiile prezentului regulament.

Art. 29. — (1) Revocarea din funcție a președintelui Senatului poate fi propusă la cererea a minimum o treime din numărul total al senatorilor, în cel puțin una dintre următoarele împrejurări:*

a) încalcă prevederile Constituției;

b) încalcă grav sau în mod repetat prevederile Regulamentului Senatului ori ale Regulamentului activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului.

(2) Revocarea din funcția de președinte al Senatului poate fi propusă și de jumătate plus unu din numărul total al senatorilor.**

(3) Propunerea de revocare prevăzută la alin. (1) sau (2) se face în scris, sub semnătura inițiatorilor, o singură dată într-o sesiune.

(4) Propunerea de revocare se depune la Biroul permanent care analizează, în prima sa ședință, îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1) sau (2) și decide, prin vot, introducerea acesteia în proiectul de ordine de zi a următoarei ședințe de plen.

Art. 30. — (1) Președintele Senatului căruia i s-a cerut revocarea nu poate conduce ședința Biroului permanent sau pe cea de plen în care se discută revocarea sa.

(2) La conducerea ședințelor prevăzute la alin. (1), președintele Senatului va fi înlocuit de unul dintre vicepreședinți, desemnat de Biroul permanent.

Art. 31. — (1) Propunerea de revocare se prezintă în plenul Senatului. Dacă propunerea de revocare este aprobată prin votul secret al majorității senatorilor, funcția de președinte devine vacantă și, imediat, se organizează alegeri, în conformitate cu prevederile art. 23.***

(2) Pe perioada vacanței funcției de președinte al Senatului, atribuțiile acestuia vor fi îndeplinite de unul dintre vicepreședinți, desemnat de Biroul permanent.

(3) După alegerea unui nou președinte al Senatului se renegociază, dacă este cazul, de îndată, repartizarea celorlalte funcții din Biroul permanent, procedându-se potrivit dispozițiilor prezentului regulament, astfel încât noul Birou permanent să reflecte configurația politică rezultată din alegeri.

* Prevederile fostului art. 30 alin. (1) au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 601/2005 privind constituționalitatea dispozițiilor art. 4 alin. (5), art. 12 alin. (1), art. 30 alin. (1) și (2), art. 31, art. 32 alin. (1), art. 38 alin. (1), art. 121 alin. (1) și ale art. 170 alin. (2) din Regulamentul Senatului, aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 28/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.022 din 17 noiembrie 2005.

** Prevederile fostului art. 30 alin. (2) au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 601/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.022 din 17 noiembrie 2005.

*** Prevederile fostului art. 32 alin. (1) au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 601/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.022 din 17 noiembrie 2005.

Art. 32. — (1) Revocarea oricărui dintre ceilalți membri ai Biroului permanent poate fi solicitată de grupul parlamentar care l-a propus.

(2) Propunerea de revocare se depune la Biroul permanent, care decide introducerea ei în proiectul de ordine de zi a următoarei ședințe de plen.

Art. 33. — Vicepreședintele sau secretarul căruia i s-a propus revocarea nu poate participa, după caz, la conducerea ședinței Biroului permanent sau la conducerea celei de plen, în care se discută această cerere, dar își poate exercita dreptul de vot.

Art. 34. — Propunerea de revocare se prezintă în plenul Senatului. Dacă propunerea de revocare este aprobată cu votul secret al majorității senatorilor, funcția respectivă din Biroul permanent devine vacantă și, în aceeași ședință, liderul grupului parlamentar anunță nominalizarea altui candidat care este supus votului plenului Senatului.

Art. 35. — (1) Biroul permanent al Senatului are următoarele atribuții:

a) propune datele de începere și de terminare ale fiecărei sesiuni a Senatului, cu respectarea art. 66 alin. (1) din Constituția României, republicată;

b) cere președintelui Senatului convocarea în sesiune extraordinară, conform art. 66 alin. (2) din Constituția României, republicată;

c) propune înscrierea pe ordinea de zi a aprobării Regulamentului Senatului sau a modificărilor acestuia;

d) pregătește și asigură desfășurarea în bune condiții a lucrărilor Senatului;

e) primește proiectele de lege sau propunerile legislative și decide:

— reținerea proiectului la Senat și sesizarea comisiilor permanente competente în vederea întocmirii rapoartelor și avizelor, în cazul în care Senatul este competent să dezbată și să adopte ca primă Cameră sesizată, precum și în cazul în care Senatul este sesizat de către Camera Deputaților;

— transmiterea proiectelor de lege sau a propunerilor legislative Camerei Deputaților, în cazul în care aceasta este competentă să le dezbată și să le adopte ca primă Cameră sesizată, ca urmare a hotărârii plenului Senatului și cu avizul Comisiei pentru constituționalitate;

f) dispune difuzarea proiectelor de lege, a propunerilor legislative sau a rapoartelor comisiilor tuturor senatorilor, după îndeplinirea cerinței prevăzute la lit. e) și publicarea acestora pe site-ul Senatului;

g) stabilește, cu consultarea președinților comisiilor, repartizarea proiectelor de lege și a inițiativelor legislative către comisii pentru amendamente, avize și întocmirea rapoartelor, precum și termenul pentru fiecare dintre acestea;

h) întocmește proiectul ordinii de zi a ședințelor Senatului și programul de activitate;

i) organizează relațiile Senatului cu parlamentele altor state sau cu organizațiile parlamentare internaționale;

j) supune aprobării Senatului proiectul de buget al acestuia și contul de încheiere a exercițiului bugetar;

k) aprobă regulamentele de organizare și funcționare ale comisiilor permanente, pe baza raportului Comisiei pentru regulament;

l) exercită controlul financiar-contabil intern, prin intermediul chestorilor, și ia hotărârile ce se impun în acest domeniu;

m) supune aprobării Senatului structura serviciilor acestuia;

n) propune Senatului numirea sau revocarea secretarului general și a secretarilor generali adjuncți;

o) aprobă statul de funcții și regulamentele de organizare și funcționare a serviciilor Senatului, la propunerea secretarului general;

p) controlează activitatea serviciilor Senatului;

q) aprobă Regulamentul privind paza și accesul în sediul Senatului;

r) adoptă hotărâri care sunt obligatorii pentru senatori și aparatul tehnic;

s) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute de lege, de prezentul regulament sau hotărâte de Senat.

(2) Dezbaterile Biroului permanent al Senatului se consemnează în stenograme și procese-verbale și se înregistrează audio. La decizia Biroului permanent, se pot realiza și înregistrări video ale ședințelor.

(3) Senatorii pot obține, de îndată, copii de pe stenogramele Biroului permanent, cu excepția părților declarate confidențiale prin votul Biroului permanent, care pot fi numai consultate.

Art. 36. — (1) Biroul permanent se convoacă de președintele Senatului sau la solicitarea a cel puțin 5 dintre ceilalți membri ai săi ori a unui grup parlamentar.

(2) Convocarea trebuie însoțită de o propunere de ordine de zi și, eventual, de o propunere privind invitarea altor persoane la anumite puncte de pe ordinea de zi.

(3) Biroul permanent invită la lucrările sale liderii grupurilor parlamentare, președinții comisiilor parlamentare sau alte persoane, ori de câte ori consideră necesar.

Art. 37. — (1) Biroul permanent lucrează în prezența majorității membrilor săi și adoptă hotărârile cu votul deschis al majorității membrilor prezenți. Hotărârile importante se publică pe site-ul Senatului.

(2) Oricare membru al Biroului permanent poate cere consemnarea în stenogramă sau în procesul-verbal a rezultatului nominal al votului.

Art. 38. — (1) Președintele Senatului are următoarele atribuții:

a) convoacă Senatul în sesiuni ordinare și extraordinare;

b) conduce lucrările Senatului și asigură respectarea programului orar și a ordinii de zi;

c) acordă cuvântul, moderează discuțiile, sintetizează problemele supuse dezbaterii, stabilește ordinea votării, explică semnificația votului și anunță rezultatul votului;

d) asigură menținerea ordinii în timpul dezbaterilor și respectarea Constituției și a Regulamentului Senatului;

e) convoacă și conduce lucrările Biroului permanent;

f) reprezintă Senatul în relațiile cu Președintele României, Camera Deputaților, Guvernul, Curtea Constituțională, precum și cu alte autorități și instituții interne ori internaționale;

g) poate sesiza Curtea Constituțională, în condițiile prevăzute la art. 146 lit. a), b), c) și e) din Constituția României, republicată;

h) dispune de fondul președintelui, conform legii și în limitele prevederilor bugetare;

i) aprobă decontarea cheltuielilor pentru deplasările în străinătate;

j) aprobă indemnizațiile persoanelor utilizate în cadrul Senatului în calitate de colaboratori, precum și decontarea cheltuielilor suportate de persoanele invitate la Senat, potrivit legii;

k) prezintă Biroului permanent rapoarte anuale privind utilizarea fondului președintelui;

l) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute de lege, de prezentul regulament sau hotărâte de Senat.

(2) Președintele Senatului asigură interimatul funcției de Președinte al României, conform art. 98 din Constituția României, republicată.

Art. 39. — (1) Vicepreședinții îndeplinesc atribuțiile stabilite de Biroul permanent sau încredințate de președintele Senatului.

(2) Vicepreședinții conduc activitatea Biroului permanent și a Senatului, la solicitarea președintelui sau, în absența acestuia, prin decizie.

(3) În perioada în care președintele Senatului asigură interimatul funcției de Președinte al României, atribuțiile președintelui Senatului se exercită de unul dintre vicepreședinți, desemnat de președintele Senatului.

(4) Fiecare vicepreședinte coordonează și activitatea unor comisii permanente stabilite de Biroul permanent.

(5) În îndeplinirea atribuțiilor prevăzute la alin. (4), vicepreședintele coordonator poate participa la lucrările comisiilor, fără drept de vot, prezentând informări Biroului permanent.

Art. 40. — (1) Secretarii Senatului au următoarele atribuții:

a) participă la conducerea ședințelor de plen, asistându-l pe președintele Senatului, în ordinea hotărâtă de Biroul permanent, aparținând, de regulă, unul majorității și celălalt opoziției;

b) semnalează președintelui înscrierile la cuvânt, în ordinea în care acestea au fost făcute;

c) prezintă președintelui propunerile, amendamentele și orice alte comunicări adresate Senatului;

d) urmăresc prezența senatorilor la lucrări;

e) verifică cvorumul de ședință și efectuează apelul nominal, din dispoziția președintelui;

f) consemnează rezultatul votului atunci când acest lucru se impune;

g) răspund de evidența hotărârilor adoptate;

h) urmăresc întocmirea stenogramelor și verifică transmiterea lor spre publicare în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a;

i) urmăresc evidența situației proiectelor de lege și a propunerilor legislative înregistrate la Senat și țin legătura cu autoritățile publice implicate în procedura de legiferare, potrivit repartizării Biroului permanent;

j) urmăresc avizele preliminară, necesare pentru propunerile legislative;

k) urmăresc evidența proiectelor de lege și a propunerilor legislative transmise de la Camera Deputaților pentru care Senatul decide în mod definitiv;

l) îndeplinesc orice alte atribuții prevăzute de lege, de prezentul regulament, hotărâte de Biroul permanent sau de Senat.

(2) Atribuțiile prevăzute la alin. (1) lit. g)-k) se îndeplinesc prin serviciile Senatului.

Art. 41. — (1) Chestorii Senatului au următoarele atribuții:

a) prezintă Senatului proiectul de buget și contul de încheiere a exercițiului bugetar anual;

b) verifică modul de gestionare a patrimoniului și exercită controlul financiar intern asupra cheltuielilor efectuate;

c) verifică funcționarea și calitatea serviciilor Senatului, potrivit repartizării Biroului permanent;

d) asigură menținerea ordinii în timpul ședințelor de plen și în întregul sediu al Senatului;

e) îndeplinesc orice alte atribuții prevăzute de lege, de prezentul regulament, hotărâte de Biroul permanent sau de Senat.

(2) Chestorii prezintă informări Biroului permanent, iar la sfârșitul fiecărei sesiuni ordinare prezintă Senatului un raport cu privire la rezultatele controalelor efectuate.

Art. 42. — Comitetul liderilor grupurilor parlamentare, denumit în continuare *Comitetul liderilor*, este alcătuit din liderii grupurilor parlamentare, constituite potrivit configurației politice a Senatului.

Art. 43. — Comitetul liderilor are următoarele atribuții:

a) aprobă proiectul ordinii de zi a ședințelor și programul de activitate al Senatului, cu consultarea reprezentantului Guvernului pentru relația cu Parlamentul și dispune publicarea acestora pe pagina de internet a Senatului; ședința Comitetului liderilor este programată ulterior ședinței Biroului permanent prin care se întocmește proiectul ordinii de zi;

b) stabilește algoritmul de reprezentare a grupurilor parlamentare în organele de lucru ale Senatului sau, după caz, ale Parlamentului, precum și componența nominală a acestora;

c) stabilește componența numerică și nominală a delegațiilor la organizațiile parlamentare internaționale;

d) stabilește timpul total de dezbateri și alocarea acestuia pentru luări de cuvânt la dezbaterile politice, la lucrările plenului Senatului, precum și timpul total necesar și alocarea acestuia pentru luări de cuvânt la declarațiile politice, întrebări și interpelări;

e) stabilește algoritmul de reprezentare a grupurilor parlamentare în cadrul conducerii autorităților publice a căror numire este în competența Senatului sau, după caz, a Parlamentului;

f) înaintează Biroului permanent propuneri privind diferite aspecte de ordin administrativ sau financiar care au legătură cu activitatea grupurilor parlamentare;

g) stabilește modul de repartizare a locurilor în sala de ședință pentru grupurile parlamentare, pentru senatorii aleși ca independenți sau deveniți independenți, la începutul legislaturii sau pe parcursul acesteia;

h) îndeplinește orice alte atribuții din însărcinarea Biroului permanent sau a plenului Senatului.

Art. 44. — (1) Comitetul liderilor hotărăște cu majoritatea rezultată din ponderea votului fiecărui membru prezent. Ponderea este dată de proporția grupului parlamentar în numărul total al senatorilor, potrivit configurației politice a Senatului.

(2) La lucrările Comitetului liderilor din Senat participă, fără drept de vot, președintele Senatului și, după caz, reprezentantul Guvernului pentru relația cu Parlamentul.

(3) Comitetul liderilor se întrunește săptămânal și ori de câte ori este nevoie, la cererea unui lider de grup parlamentar, a președintelui Senatului sau a Biroului permanent.

(4) Comitetul liderilor grupurilor parlamentare se întrunește și lucrează în mod regulamentar dacă membrii prezenți reprezintă majoritatea senatorilor. La ședința Comitetului liderilor grupurilor parlamentare poate participa președintele Senatului, care, în acest caz, prezidează ședința. În absența președintelui Senatului, ședința va fi prezidată de liderul celui mai mare grup parlamentar.

(5) În situația în care liderul grupului parlamentar absentează la ședința Comitetului liderilor, acesta este înlocuit, cu drepturi depline, de un vicedir sau de un alt membru al grupului parlamentar desemnat de către liderul de grup.

(6) Ședințele Comitetului liderilor grupurilor parlamentare se înregistrează de către Senat prin mijloace electronice și se stenografiază.

SECȚIUNEA a 4-a

Comisiile Senatului

1. Dispoziții comune

Art. 45. — Comisiile sunt structuri interne de lucru ale Senatului, constituite pentru pregătirea activității de legiferare, precum și pentru realizarea funcției de control parlamentar.

Art. 46. — (1) Senatul își constituie comisii permanente și poate institui comisii de anchetă, comisii speciale, inclusiv comisii paritare de mediere sau comisii comune cu Camera Deputaților.

(2) Numărul comisiilor de anchetă, speciale sau comune, denumirea și competența fiecărei astfel de comisii, precum și numărul membrilor acestora se hotărăsc de către Senat, la propunerea Biroului permanent sau a Comitetului liderilor, după caz.

Art. 47. — (1) Numărul locurilor în comisii ce revine fiecărui grup parlamentar se stabilește de Comitetul liderilor, în termenul hotărât de Biroul permanent, astfel încât să se respecte

configurația politică a Senatului la începutul fiecărei sesiuni parlamentare. În cazul în care unul dintre membrii comisiei demisionează sau este exclus din grupul parlamentar care l-a propus, grupul parlamentar respectiv poate propune un alt reprezentant. Propunerea se supune la vot în plenul Senatului.

(2) Problemele rămase în divergență după termenul stabilit la alin. (1) se supun direct votului Senatului.

Art. 48. — (1) Propunerile nominale se anunță de către liderii grupurilor parlamentare în termenul stabilit de Biroul permanent, cu observarea principiului consacrat de art. 16 alin. (3) teza a doua din Constituția României, republicată.

(2) Toți senatorii, cu excepția președintelui Senatului, sunt obligați să facă parte din cel puțin o comisie permanentă.

(3) Un senator nu poate face parte din mai mult de trei comisii permanente, cu excepția Comisiei pentru regulament.

(4) Senatul aprobă componența nominală a fiecărei comisii cu votul deschis al majorității senatorilor prezenți.

Art. 49. — Liderii grupurilor parlamentare pot anunța oricând decizia grupului de a opera schimbări între membrii grupului privind apartenența la comisii, cu respectarea numărului total al membrilor comisiei, a numărului de reprezentanți ai grupului respectiv și a prevederilor art. 48 alin. (3). Schimbările se supun votului Senatului.

Art. 50. — (1) Comisiile sunt conduse de un birou compus din: un președinte, un vicepreședinte și un secretar.

(2) Un senator poate face parte din biroul de conducere al unei singure comisii permanente.

Art. 51. — Componența membrilor birourilor comisiilor pe grupuri parlamentare se stabilește de Comitetul liderilor, astfel încât să se respecte configurația politică a Senatului rezultată din alegeri, precum și principiul consacrat de art. 16 alin. (3) teza a doua din Constituția României, republicată. Componența astfel stabilită se supune votului plenului Senatului.

Art. 52. — (1) Propunerile nominale pentru funcțiile din birourile comisiilor se fac prin lider, de grupurile parlamentare cărora le-au fost atribuite, cu observarea principiului prevăzut de art. 16 alin. (3) teza a doua din Constituția României, republicată.

(2) În prima ședință a comisiilor, convocată de președintele Senatului, se aduce la cunoștința membrilor acestora componența birourilor, negociată potrivit alin. (1).

Art. 53. — (1) Revocarea unui membru al biroului comisiei se face de către grupul care l-a desemnat.

(2) Funcția respectivă devine vacantă, iar grupul parlamentar, prin liderul său, face o nouă desemnare.

(3) Pierderea calității de membru al unui grup parlamentar atrage încetarea de drept a funcției de conducere în cadrul unei comisii parlamentare.

Art. 54. — Locurile vacante din birourile comisiilor sunt ocupate numai de către senatori aparținând grupului parlamentar căruia i-a fost atribuită funcția respectivă, nominalizați de liderul grupului, potrivit art. 51.

Art. 55. — (1) Comisiile adoptă propriul regulament de organizare și funcționare care se transmite pentru întocmirea raportului Comisiei pentru regulament și spre aprobare Biroului permanent.

(2) Comisiile își modifică și completează propriul regulament de organizare și funcționare, ori de câte ori este necesar.

Art. 56. — Biroul fiecărei comisii întocmește propuneri pe care le supune votului comisiei privind:

- a) ordinea de zi a fiecărei ședințe;
- b) atribuțiile ce revin fiecărui senator în cadrul comisiei;
- c) constituirea de subcomisii, precum și sarcinile și competența acestora;
- d) organizarea de ședințe, de consultări sau audieri pe diverse teme din domeniul de activitate a comisiei;

e) alte măsuri ce interesează bunul mers al activităților comisiei.

Art. 57. — Președintele comisiei are următoarele atribuții:

a) asigură reprezentarea comisiei în raporturile cu Biroul permanent, cu Comitetul liderilor și cu celelalte comisii;

b) conduce ședințele comisiei, conform normelor stabilite în Regulamentul Senatului și în regulamentul comisiei;

c) invită, din proprie inițiativă sau la solicitarea membrilor comisiei, să participe la lucrările comisiei persoane din afara acesteia;

d) are acces sau poate desemna un alt reprezentant al comisiei la ședințele altor comisii care examinează lucrări ce prezintă importanță pentru comisia pe care o conduce;

e) semnează rapoartele și celelalte acte elaborate de comisie;

f) îndeplinește alte atribuții prevăzute de regulamentul comisiei sau stabilite prin votul majorității membrilor acesteia.

Art. 58. — Vicepreședintele îndeplinește, în lipsa sau la cererea președintelui, atribuțiile acestuia, precum și alte atribuții prevăzute de regulamentul comisiei sau stabilite prin votul comisiei.

Art. 59. — Secretarul comisiei are următoarele atribuții:

a) ține evidența prezenței senatorilor la ședințele comisiei;

b) urmărește primirea avizelor de la celelalte comisii permanente și a punctului de vedere al Guvernului;

c) asigură redactarea tuturor actelor comisiei;

d) numără voturile exprimate în ședințele comisiei;

e) urmărește întocmirea proceselor-verbale ale ședințelor comisiei;

f) contrasemnează toate actele comisiei;

g) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute de regulamentul comisiei sau stabilite prin votul acesteia.

Art. 60. — (1) Convocarea ședințelor comisiei se face, potrivit programului de lucru al Senatului, de președintele acesteia sau, în lipsa sa, de vicepreședintele care îl înlocuiește, pe baza hotărârii biroului comisiei.

(2) Ședințele comisiilor pot avea loc în același timp cu cele ale plenului, numai cu aprobarea Senatului.

(3) În afara programului de lucru, comisiile pot fi convocate și pot ține ședințe cu aprobarea sau din dispoziția Comitetului liderilor. Aceste ședințe trebuie anunțate tuturor membrilor comisiei cu cel puțin 24 de ore înainte de ora programată pentru desfășurare.

Art. 61. — (1) Comisiile pot adopta avize și rapoarte numai în prezența majorității membrilor.

(2) Avizele și rapoartele comisiilor se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți.

(3) Votul în comisie este deschis. La propunerea oricărui membru, comisia poate decide prin vot ca anumite avize și rapoarte să fie supuse votului secret.

(4) La propunerea oricărui membru, votul se va consemna nominal în procesul-verbal sau în stenogramă.

Art. 62. — (1) Senatorul care absentează nemotivat la 3 ședințe ale unei comisii speciale, de anchetă sau de mediere va fi înlocuit de drept de grupul parlamentar respectiv.

(2) La ședințele comisiilor pot participa și senatori din alte comisii sau deputați care au legătură cu materialele aflate în dezbatere, fără a avea drept de vot.

(3) Biroul comisiei hotărăște condițiile și limitele participării la ședințele comisiei a unor persoane interesate, care au înaintat acesteia o cerere scrisă și motivată, sau a personalului de specialitate al Senatului.

(4) Senatorul care absentează motivat de la lucrările comisiei din care face parte poate fi înlocuit, pentru acea ședință, de un alt senator, cu drept de vot, din același grup parlamentar, pe baza împuternicirii semnate de liderul grupului parlamentar respectiv.

Art. 63. — (1) Membrii Guvernului sau reprezentanții mandatați ai acestora au acces la lucrările comisiilor.

(2) În cazul în care comisiile solicită participarea la lucrările lor a unor membri ai Guvernului sau a conducătorilor unor instituții publice, prezența acestora este obligatorie.

(3) Data la care are loc ședința comisiei și subiectul în legătură cu care sunt convocați vor fi aduse la cunoștință acestora, cu minimum 48 de ore înainte.

(4) În cazul propunerilor legislative, la dezbateri în comisii sunt invitați, în scris și cu cel puțin 3 zile înainte, inițiatorii.

Art. 64. — (1) La ședințele comisiilor pot asista reprezentanții presei.

(2) Comisia, cu majoritate de voturi, decide, în funcție de ordinea de zi, asupra caracterului dezbaterilor.

Art. 65. — (1) În cadrul dezbaterilor din comisii, nimeni nu poate lua cuvântul decât dacă îi este acordat de președinte.

(2) Vorbitorii sunt obligați să se refere strict la subiectul aflat în discuție. În caz contrar, președintele le retrage cuvântul.

(3) La propunerea oricărui membru, comisia poate hotărî limitarea duratei unor dezbateri sau a luărilor de cuvânt, cu votul a două treimi din numărul membrilor comisiei.

Art. 66. — (1) În prima ședință după primirea proiectului de lege sau a propunerii legislative, comisia poate desemna, dintre membrii care își exprimă dorința sau la propunerea președintelui, unul sau mai mulți raportori.

(2) Rapoartele și avizele vor cuprinde opinia majorității membrilor comisiei, opinii separate, motivate, ale altor senatori din comisie, la cererea acestora, precum și rezultatul voturilor și menționarea amendamentelor admise sau respinse, în anexe distincte.

Art. 67. — (1) Lucrările comisiei vor fi consemnate în procese-verbale, stenograme sau înregistrări audio-video.

(2) Lucrările comisiei, prin decizia acesteia, pot fi transmise în direct sau înregistrate de către mass-media acreditată la Senat.

(3) Actele și documentele comisiei pot fi consultate de membrii acesteia, precum și de alți senatori. Alte persoane interesate le pot consulta cu aprobarea unui membru al biroului comisiei.

(4) Toate actele și documentele emise de comisie se semnează de președintele de ședință și de secretarul comisiei.

(5) Secretarul comisiei supraveghează personalul de specialitate al acesteia, însărcinat cu evidența și păstrarea tuturor actelor și documentelor comisiei.

(6) La sfârșitul fiecărei ședințe se redactează sinteza lucrărilor care cuprinde ordinea de zi, problemele dezbătute, publicitatea ședinței, numele și prenumele invitaților, cvorumul de ședință, precum și rezultatul votului asupra inițiativelor legislative și a altor probleme dezbătute. Formatul sintezei lucrărilor comisiei se stabilește prin hotărârea Biroului permanent.

(7) Sintezele lucrărilor comisiei, aprobate și semnate de președintele de ședință și de secretarul comisiei, se publică pe pagina de internet a Senatului, în termen de cel mult 10 zile, cu excepția celor privitoare la lucrările ședințelor secrete, la cele referitoare la date cu caracter personal sau la cele care privesc alte situații cu regim special de protecție prevăzut de lege.

2. Comisiile permanente

Art. 68. — (1) Comisiile permanente funcționează pe toată durata mandatului Senatului.

(2) Comisiile permanente sunt următoarele:

- I. Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări;
- II. Comisia pentru constituționalitate;
- III. Comisia pentru buget, finanțe, activitate bancară și piață de capital;
- IV. Comisia pentru politică externă;

V. Comisia pentru apărare, ordine publică și siguranță națională;

VI. Comisia pentru afaceri europene;

VII. Comisia economică, industrii, servicii, turism și antreprenoriat;

VIII. Comisia pentru agricultură, industrie alimentară și dezvoltare rurală;

IX. Comisia pentru ape, păduri, pescuit și fond cinegetic;

X. Comisia pentru administrație publică;

XI. Comisia pentru muncă, familie și protecție socială;

XII. Comisia pentru învățământ, știință și inovare;

XIII. Comisia pentru sănătate;

XIV. Comisia pentru cultură și media;

XV. Comisia pentru transporturi și infrastructură;

XVI. Comisia pentru energie, infrastructură energetică și resurse minerale;

XVII. Comisia pentru comunicații, tehnologia informației și inteligență artificială;

XVIII. Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități;

XIX. Comisia pentru românii de pretutindeni;

XX. Comisia pentru mediu;

XXI. Comisia pentru cercetarea abuzurilor, combaterea corupției și petiții;

XXII. Comisia pentru regulament;

XXIII. Comisia pentru tineret și sport.

(3) Regulamentul comisiilor permanente va cuprinde, în detaliu, domeniul lor specific de activitate.

(4) Comisia pentru regulament este o comisie permanentă specială formată din câte un reprezentant al fiecărui grup parlamentar. Membrii comisiei pentru regulament nu pot face parte din Biroul permanent.

Art. 69. — În domeniul lor de activitate, comisiile permanente au următoarele atribuții:

a) examinează proiecte și propuneri legislative, în vederea elaborării rapoartelor sau avizelor;

b) solicită rapoarte, informații sau documente de la autoritățile publice;

c) efectuează anchete parlamentare și prezintă rapoarte Biroului permanent;

d) dezbate și hotărăsc asupra altor probleme transmise de Biroul permanent;

e) îndeplinesc alte atribuții prevăzute în regulamentul propriu sau hotărâte de Senat.

Art. 70. — Biroul permanent trimite proiectele de lege, propunerile legislative sau amendamentele comisiilor în competența cărora intră materia reglementată prin acestea, spre dezbateri și elaborarea rapoartelor sau avizelor.

Art. 71. — (1) Orice comisie permanentă care se consideră competentă cu privire la un proiect de lege sau o propunere legislativă, trimisă de Biroul permanent altei comisii, poate solicita acestuia, cu cel puțin 5 zile înainte de termenul stabilit pentru depunerea raportului, să îi fie transmise spre avizare sau pentru întocmirea unui raport comun.

(2) În caz de refuz din partea Biroului permanent, Senatul hotărăște asupra solicitării comisiei, prin votul majorității senatorilor prezenți.

Art. 72. — (1) Dacă o comisie permanentă consideră că un proiect de lege sau o propunere legislativă este de competența în fond a altei comisii, poate cere Biroului permanent transmiterea proiectului de lege sau a propunerii legislative către acea comisie, în termen de cel mult 5 zile de la înregistrarea la comisie.

(2) În caz de refuz din partea Biroului permanent sau în cazul unui conflict de competență între comisii, se procedează potrivit art. 71 alin. (2).

Art. 73. — (1) Comisia permanentă sesizată în fond primește și analizează avizele celorlalte comisii care examinează proiectul de lege sau propunerea legislativă, în termenul stabilit de Biroul permanent.

(2) În cazul nerespectării acestui termen, comisia sesizată în fond poate redacta raportul fără a mai aștepta avizul sau avizele respective.

Art. 74. — (1) În raportul comisiilor sesizate în fond se fac referiri motivate la avizele celorlalte comisii care au examinat proiectul, la avizul Consiliului Legislativ și al altor instituții sau organisme care, potrivit legii, sunt competente să avizeze un proiect de lege sau o propunere legislativă, precum și la toate amendamentele, inclusiv cele prevăzute în punctul de vedere al Guvernului. În cazul amendamentelor respinse se menționează motivele avute în vedere.

(2) Raportul care se înaintează Biroului permanent va cuprinde propuneri motivate privind admiterea fără modificări a actului examinat, respingerea acestuia sau admiterea lui cu modificări.

(3) În toate cazurile, raportul va cuprinde, în anexe distincte, amendamentele admise și cele respinse de comisie, cu motivarea corespunzătoare, precizând Camera decizională pentru fiecare amendament admis sau respins.

(4) În cazul în care o comisie examinează în fond mai multe proiecte de lege și propuneri legislative care au același obiect de reglementare, aceasta va întocmi un singur raport de admitere, cu respectarea prevederilor alin. (1)-(3).

(5) Pentru fiecare dintre celelalte proiecte de lege sau propuneri legislative se întocmește raport de respingere.

(6) Prevederile alineatelor precedente se aplică și ordonanțelor Guvernului, cu obligația de a fi prevăzute în raport și măsurile necesare cu privire la efectele juridice produse pe perioada de aplicare a ordonanțelor respective.

Art. 75. — Raportul comisiei sesizate în fond se depune la Biroul permanent în termenul stabilit de acesta. Termenul poate fi modificat, la cererea motivată a comisiei, fără a depăși 15 zile de la data sesizării de către Biroul permanent, în cazul ordonanțelor de urgență și în cazul în care Senatul este prima Cameră sesizată.

Art. 76. — (1) Avizarea amendamentelor scrise, depuse de senatori, se face de către comisia sesizată în fond și, numai dacă aceasta consideră necesar, avizarea se va face și de către o altă comisie.

(2) Pentru observațiile formulate în plen cu privire la probleme de redactare, avizarea se face oral de către raportorul comisiei sesizate în fond.

(3) Data amendamentului este data înregistrării sale la comisie, care va ține o evidență specială a tuturor amendamentelor depuse.

Art. 77. — Comisiile permanente pot ține ședințe comune prin decizia Biroului permanent. În asemenea situații, comisiile dezbate și adoptă un raport sau aviz comun.

Art. 78. — (1) Orice comisie permanentă poate iniția o anchetă parlamentară, în limitele competențelor sale materiale, cu aprobarea Senatului.

(2) Pentru a obține încuviințarea, comisia permanentă va prezenta o cerere scrisă, temeinic motivată, adoptată cu votul majorității membrilor săi, în care vor fi enunțate obiectivele și scopul anchetei, mijloacele necesare de realizare și termenul de depunere a raportului.

(3) Biroul permanent al Senatului va decide asupra cererii, precum și dacă raportul se supune dezbaterii sau aprobării Senatului.

(4) În vederea desfășurării anchetei, comisia permanentă poate invita, pentru a da relații, orice demnitar, funcționar sau angajat al Guvernului și al celorlalte organe ale administrației publice.

(5) Persoanele invitate pentru audiere vor fi înștiințate despre subiectul, data și condițiile audierii cu cel puțin 5 zile înainte. Cheltuielile de deplasare și, eventual, de cazare vor fi suportate din bugetul Senatului, la solicitarea persoanelor invitate, în condițiile aprobate de Biroul permanent.

(6) Procedura audierii este cea prevăzută în regulamentele comisiilor permanente.

3. Comisii speciale

Art. 79. — (1) La propunerea Biroului permanent, Senatul poate hotărî constituirea unor comisii speciale pentru elaborarea sau avizarea unor propuneri legislative, pentru evaluarea legislației dintr-un anumit domeniu sau pentru alte scopuri, indicate în hotărârea de înființare a comisiei.

(2) Prin hotărârea de înființare se vor preciza, la propunerea Biroului permanent cu consultarea Comitetului liderilor, senatorii ce compun comisia și biroul acesteia, precum și termenul la care va fi depus raportul comisiei.

(3) Propunerile legislative elaborate sau avizate de comisia specială se distribuie senatorilor pentru formularea de amendamente, în termenul stabilit de Biroul permanent. Pe baza amendamentelor, comisia va întocmi raportul în conformitate cu regulamentul propriu de organizare și funcționare.

(4) Raportul comisiei este depus la Biroul permanent, care va asigura includerea lui în proiectul ordinii de zi, în termen de cel mult 10 zile de la data depunerii.

(5) La cererea motivată a comisiei, Senatul poate aproba prelungirea termenului stabilit pentru depunerea raportului. În acest caz, comisia poate prezenta la termen un raport preliminar.

(6) Membrii comisiilor speciale își păstrează și calitatea de membri ai comisiilor permanente.

(7) Celelalte probleme legate de organizarea și funcționarea comisiilor speciale vor fi reglementate de birourile acestora, în măsura în care prevederile art. 45-67 nu sunt îndestulătoare.

Art. 80. — Procedura de lucru și mecanismul decizional aplicabile în domeniul afacerilor europene se realizează în conformitate cu normele procedurale prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul regulament.

4. Comisii de anchetă

Art. 81. — (1) La cererea unei treimi din numărul membrilor săi, Senatul poate hotărî înființarea unei comisii de anchetă, fiind aplicabile prevederile art. 45-67, art. 78 și ale art. 79 alin. (2)-(7). Raportul comisiei se depune la Biroul permanent, care îl include pe ordinea de zi a plenului Senatului în cel mult 15 zile.

(2) După dezbaterea raportului, Senatul adoptă o hotărâre cu privire la acesta.

Art. 82. — Când, pentru lămurirea unor fapte sau împrejurări în vederea aflării adevărului, sunt necesare cunoștințele unor experți, comisia de anchetă poate dispune efectuarea de expertize.

CAPITOLUL II

Desfășurarea lucrărilor Senatului

SECȚIUNEA 1

Sesiunile și actele Senatului

Art. 83. — (1) Senatul își desfășoară activitatea în două sesiuni ordinare pe an. Prima sesiune începe în luna februarie și nu poate depăși sfârșitul lunii iunie. A doua sesiune începe în luna septembrie și nu poate depăși sfârșitul lunii decembrie.

(2) La deschiderea fiecărei sesiuni ordinare se intonează imnul național al României.

Art. 84. — (1) Senatul se întrunește și în sesiuni extraordinare la cererea Președintelui României, a Biroului permanent ori a cel puțin o treime din numărul total al senatorilor.

(2) Cererea de convocare a unei sesiuni extraordinare se face în scris și va cuprinde motivul, ordinea de zi propusă și durata de desfășurare a sesiunii extraordinare.

(3) Convocarea se face de președintele Senatului. Președintele poate să nu ia în considerare cererile de convocare a unei sesiuni extraordinare, care nu îndeplinesc condițiile prevăzute la alin. (1) și (2).

(4) Respingerea de către Senat a ordinii de zi propuse împiedică ținerea sesiunii extraordinare.

Art. 85. — (1) În timpul sesiunilor, senatorii lucrează în ședințe în plen, în comisii, în grupuri parlamentare, în circumscripțiile electorale ori îndeplinesc alte activități dispuse de Biroul permanent.

(2) În afara sesiunilor, senatorii își pot desfășura activitatea din dispoziția sau cu aprobarea Biroului permanent, în comisii permanente, speciale sau de anchetă, în grupuri parlamentare, în circumscripțiile electorale sau îndeplinesc alte sarcini hotărâte de acesta.

Art. 86. — (1) Proiectul ordinii de zi este săptămânal și se aprobă de Comitetul liderilor în prima zi de lucru a fiecărei săptămâni. Proiectul programului de lucru este săptămânal și se aprobă de Comitetul liderilor în prima zi de lucru a fiecărei săptămâni pentru săptămâna următoare.

(2) În cazuri excepționale, modificarea ordinii de zi sau a programului de lucru se aprobă de Comitetul liderilor, în condițiile art. 90.

Art. 87. — (1) Senatul adoptă legi, hotărâri și moțiuni simple.

(2) De asemenea, Senatul poate adopta mesaje, declarații, rezoluții și alte acte cu caracter politic.

SECȚIUNEA a 2-a

Ordinea de zi și programul de activitate

Art. 88. — (1) Proiectul programului de activitate pentru săptămâna următoare este supus spre aprobare Senatului și se adoptă, cu votul majorității senatorilor prezenți, în ultima zi de activitate în plen a săptămânii; acesta se distribuie senatorilor, se afișează la sediu și se publică pe site-ul Senatului.

(2) Materialele supuse dezbaterii Senatului sunt cuprinse în proiectul ordinii de zi și în programul de activitate a Senatului, întocmite de către Biroul permanent cu aprobarea Comitetului liderilor.

(3) Propunerile legislative se comunică Guvernului în termen de 3 zile de la prezentarea în Biroul permanent, pentru a se pronunța și în ceea ce privește aplicarea art. 111 din Constituția României, republicată.

Art. 89. — (1) Proiectul ordinii de zi cuprinde proiecte de lege, propuneri legislative, rapoarte, informări și alte acte prevăzute de lege pentru a fi dezbătute de Senat, precum și, după caz, întrebări, interpelări, declarații sau alte probleme propuse de către Comitetul liderilor sau de către Biroul permanent, după caz, de senatori ori de către Guvern.

(2) La întocmirea și aprobarea ordinii de zi se va asigura prioritate dezbaterii ordonanțelor de urgență ale Guvernului, proiectelor de lege sau propunerilor legislative în procedură de urgență, proiectelor de lege sau propunerilor legislative care sunt în competența Senatului, ca primă Cameră sesizată.

(3) Alte propuneri sau documente decât cele din domeniul legislativ se transmit Comitetului liderilor pentru a fi incluse în proiectul ordinii de zi, cu cel puțin două zile înainte de ședința Comitetului liderilor, dacă prin lege, prin prezentul regulament sau prin hotărâre a Senatului nu se prevede alt termen.

(4) Comitetul liderilor poate include în proiectul ordinii de zi dezbaterii unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative la care termenul de depunere a raportului a fost depășit, cu încadrarea pentru dezbateri și aprobare în termenul prevăzut de Constituție.

Art. 90. — Proiectele de lege pentru ratificarea tratatelor internaționale, precum și rapoartele sau declarațiile prim-ministrului cu privire la politica Guvernului se înscriu în proiectul ordinii de zi și se dezbate cu prioritate.

Art. 91. — (1) Ordinea de zi poate fi modificată numai la propunerea Comitetului liderilor, a unui grup parlamentar sau a unei comisii a Senatului pentru motive bine întemeiate și urgente.

(2) Motivarea cererii de modificare a ordinii de zi se face printr-o singură luare de cuvânt, limitată în timp. În cazul în care există opoziție, se va da cuvântul unui singur vorbitor pentru fiecare grup parlamentar, după care se va trece la vot.

SECȚIUNEA a 3-a

Procedura legislativă

Art. 92. — (1) Inițiativa legislativă aparține, după caz, Guvernului, deputaților, senatorilor sau unui număr de cel puțin 100.000 de cetățeni cu drept de vot, în conformitate cu art. 74 din Constituția României, republicată.

(2) Proiectele de lege inițiate de Guvern și propunerile legislative inițiate de senatori, de deputați sau de cetățeni care exercită dreptul la inițiativă legislativă trebuie să fie însoțite de expunere de motive, să fie redactate în forma proprie unui act normativ, pe articole și, după caz, pe capitole și secțiuni.

(3) Guvernul își exercită inițiativa legislativă prin transmiterea către Senat a proiectului de lege ce intră în competența acestuia de adoptare, ca primă Cameră sesizată.

(4) Senatorii, deputații și cetățenii își exercită dreptul la inițiativă legislativă prin transmiterea către Camera competentă a propunerii legislative, în scopul de a o dezbate și de a o adopta ca primă Cameră sesizată.

(5) Legile constituționale pot fi inițiate în condițiile art. 150 și 151 din Constituția României, republicată.

(6) Propunerile legislative formulate de senatori și deputați, care implică modificarea bugetului de stat sau a bugetului asigurărilor sociale de stat, trebuie să fie însoțite de dovada solicitării informării Guvernului, înaintată prin președintele Senatului, în conformitate cu dispozițiile art. 111 din Constituția României, republicată.

(7) Senatul, ca primă Cameră sesizată, are în competență, spre dezbateri și adoptare, proiectele de lege și propunerile legislative în domeniile stabilite de art. 75 din Constituția României, republicată, după cum urmează:

1. proiectele de lege și propunerile legislative de nivelul legilor ordinare;
2. proiectele legilor organice prevăzute la:
 - art. 3 alin. (2) — Teritoriul;
 - art. 5 alin. (1) — Cetățenia;
 - art. 12 alin. (4) — Simboluri naționale;
 - art. 16 alin. (4) — Egalitatea în drepturi;
 - art. 44 alin. (2) — Dreptul de proprietate privată;
 - art. 70 alin. (1) — Jurământul deputaților și senatorilor;
 - art. 73 alin. (3) — Categoriile de legi;
- lit. a) — sistemul electoral, organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente;
- lit. b) — organizarea, funcționarea și finanțarea partidelor politice;
- lit. d) — organizarea și desfășurarea referendumului;
- lit. f) — regimul stării de mobilizare parțială sau totală a forțelor armate și al stării de război;
- lit. g) — regimul stării de asediu și al stării de urgență;
- lit. h) — infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora;
- lit. i) — acordarea amnistiei sau a grațierii colective;
- lit. j) — statutul funcționarilor publici;
- lit. m) — regimul juridic general al proprietății și al moștenirii;

- lit. p) — regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele, patronatele și protecția socială;
- lit. r) — statutul minorităților naționale din România;
- lit. s) — regimul general al cultelor;
- art. 83 alin. (3) — Președintele României — prelungirea mandatului;

- art. 136 alin. (3), (4) și (5) — Proprietatea;
- art. 141 — Consiliul Economic și Social.

(8) Senatul ia în dezbateră și adoptare, în calitate de Cameră decizională, proiectele de lege și propunerile legislative adoptate de Camera Deputaților, la sesizarea acestora, în domeniile stabilite la art. 75 din Constituția României, republicată, după cum urmează:

1. proiectele de lege și propunerile legislative pentru ratificarea tratatelor sau a altor acorduri internaționale și a măsurilor legislative ce rezultă din aplicarea acestor tratate ori acorduri;

2. proiectele legilor organice prevăzute la:

— art. 31 alin. (5) — Organizarea și funcționarea serviciilor publice de radio și televiziune și controlul parlamentar al acestora;

— art. 40 alin. (3) — Dreptul de asociere;

— art. 52 alin. (2) — Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, respectiv art. 73 alin. (3) lit. k) — Contenciosul administrativ;

— art. 55 alin. (2) și (3) — Apărarea țării;

— art. 58 alin. (3) — Organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului;

— art. 73 alin. (3) — Categorii de legi;

• lit. e) — organizarea Guvernului și a Consiliului Suprem de Apărare a Țării;

• lit. l) — organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești, a Ministerului Public și a Curții de Conturi;

• lit. n) — organizarea generală a învățământului;

• lit. o) — organizarea administrației publice locale, a teritoriului, precum și regimul general privind autonomia locală;

— art. 79 alin. (2) — Consiliul Legislativ;

— art. 102 alin. (3) — Guvernul — rolul și structura;

— art. 105 alin. (2) — Guvernul — incompatibilități;

— art. 117 alin. (3) — Înfiișarea de autorități administrative autonome;

— art. 118 alin. (2) și (3) — Sistemul de apărare;

— art. 120 alin. (2) — Administrația publică locală — principii de bază;

— art. 123 alin. (3) — Prefectul;*;

— art. 125 alin. (2) — Statutul judecătorilor;

— art. 126 alin. (4) și (5) — Instanțele judecătorești;

— art. 128 alin. (2) — Folosirea limbii materne și a interpretului în justiție;

— art. 134 alin. (2) și (4) — Consiliul Superior al Magistraturii — atribuții;

— art. 140 alin. (1) — Curtea de Conturi;

— art. 142 alin. (5) — Curtea Constituțională — structura.

Art. 93. — (1) Proiectele de lege și propunerile legislative se supun spre dezbateră și adoptare Senatului, ca primă Cameră sesizată, în condițiile prevăzute la art. 75 din Constituția României, republicată. În cazul propunerilor legislative care sunt depuse la Senat, ca primă Cameră sesizată, acestea se înregistrează și se țin în evidență. Ele vor intra în procesul legislativ numai după primirea avizelor legale de la Consiliul Legislativ, Guvern, Consiliul Economic și Social.

(2) Pentru celelalte proiecte de lege și propuneri legislative care se dezbate și se adoptă, potrivit art. 75 alin. (1) din Constituția României, republicată, mai întâi de Camera Deputaților, ca primă Cameră sesizată, competența decizională aparține Senatului.

(3) Senatul, ca primă Cameră sesizată, se pronunță asupra proiectelor de lege și propunerilor legislative cu care este sesizat, în termen de 45 de zile de la data prezentării acestora în Biroul permanent. Pentru coduri și alte legi de complexitate deosebită, termenul este de 60 de zile de la data prezentării în Biroul permanent.

(4) Caracterul complex al legii se stabilește prin hotărârea plenului Senatului, la propunerea Biroului permanent, avându-se în vedere elemente precum: întinderea reglementării, importanța domeniului de reglementare, implicațiile deosebite într-un anumit domeniu și necesitatea aplicării unor norme comunitare.

(5) În situația ordonanțelor de urgență ale Guvernului, termenul este de 30 de zile, potrivit art. 115 alin. (5) din Constituția României, republicată.

(6) După adoptarea ori respingerea de către Senat, ca primă Cameră sesizată, a proiectului de lege sau a propunerii legislative, acestea se trimit Camerei Deputaților, care va decide definitiv.

(7) În cazul depășirii termenelor prevăzute la alin. (3), proiectul de lege sau propunerea legislativă se consideră că a fost adoptată și se înaintează Camerei Deputaților, care va decide definitiv.

(8) Termenele prevăzute la alin. (3) și (5) se calculează potrivit art. 122.

Art. 94. — (1) În vederea încadrării în termenele prevăzute la art. 93 alin. (3) și la art. 115-117 din prezentul regulament, precum și la art. 115 alin. (5) din Constituția României, republicată, proiectele de lege și propunerile legislative se înaintează Biroului permanent al Senatului, care dispune:

a) sesizarea comisiilor permanente competente pentru întocmirea avizelor sau a raportului, stabilind și termenele de depunere a acestora;

b) transmiterea proiectului de lege sau a propunerii legislative Camerei Deputaților, în cazul în care o comisie permanentă apreciază că Senatul nu este competent să dezbate și să adopte proiectul, ca primă Cameră sesizată. În aceste cazuri, avizul Comisiei pentru constituționalitate este obligatoriu;

c) solicitarea avizului Consiliului Legislativ, al Consiliului Economic și Social și al altor instituții sau organisme care, potrivit legii, au competența de avizare, dacă acesta nu a fost dat;

d) distribuirea către senatori a proiectelor sau propunerilor legislative, a avizului Consiliului Legislativ, al Consiliului Economic și Social și al altor instituții ori organisme care, potrivit legii, au competența de avizare, a hotărârii Curții Constituționale, în cazurile prevăzute de Constituție, și a punctului de vedere al Guvernului, în cazurile cerute de lege, pentru propunerile legislative, stabilind și termenul de depunere a amendamentelor de către senatori, sub sancțiunea decăderii.

(2) Măsurile hotărâte de Biroul permanent și de Comitetul liderilor se duc la îndeplinire de secretarul general, prin serviciile Senatului. Termenele prevăzute pentru toate operațiunile reglementate în acest articol se stabilesc de către Biroul permanent, în funcție de procedura ordinară sau procedura de urgență.

* Prevederile fostului art. 89 alin. (8) pct. 2 liniuța 13 au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 474/2016 referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 89 alin. (8) pct. 2 liniuțele 13 și 14, art. 146 alin. (5), (8), (10) și (11), art. 150 și art. 151 alin. (1), (2) și (7) din Regulamentul Senatului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 590 din 3 august 2016.

(3) Propunerile legislative făcute de cetățeni se distribuie senatorilor și sunt transmise comisiilor permanente competente, împreună cu hotărârea Curții Constituționale privind îndeplinirea condițiilor pentru exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni.

(4) Termenele prevăzute la alin. (1) și (2), precum și cele prevăzute la art. 93, pentru avize, rapoarte și amendamente nu pot fi mai scurte de 5 zile calendaristice, pentru procedura ordinară, și de 3 zile calendaristice, pentru procedura de urgență.

Art. 95. — (1) Proiectele și propunerile legislative se depun la Senat fie în format fizic, fie prin mijloace electronice. Pentru facilitarea depunerii electronice a proiectelor și propunerilor legislative, pe site-ul Senatului se încarcă o aplicație informatică prin care se gestionează primirea și înregistrarea acestor documente în funcție de inițiator, numită *Aplicație pentru gestionarea înregistrării proiectelor legislative — AGIPL*.

(2) Depunerea de proiecte și propuneri legislative prin intermediul AGIPL se face folosind interfața privată. Interfața privată va fi accesibilă doar senatorilor, deputaților, respectiv Guvernului.

(3) Interfața privată are două secțiuni: una dedicată depunerii propunerilor legislative de către senatori și deputați, respectiv una dedicată depunerii proiectelor legislative de către Guvern.

(4) Pentru accesul în interfața privată a AGIPL, fiecare senator, deputat, respectiv prim-ministrul va primi nume de utilizator și parolă pentru identificarea în aplicație.

(5) Toate propunerile legislative înaintate prin AGIPL vor fi semnate cu semnătură electronică extinsă. După înregistrarea la Biroul permanent a propunerii legislative, în interfața privată a AGIPL va fi disponibilă propunerea legislativă, astfel încât și alți senatori/deputați să poată deveni inițiatori cu acordul scris al inițiatorului/inițiatorilor propunerii legislative. Solicitarea de a deveni inițiator și acordul scris al inițiatorului/inițiatorilor vor fi exprimate prin aplicarea în rubrica dedicată din AGIPL a semnăturii electronice extinse.

(6) Toate proiectele și propunerile legislative se înregistrează la Senat în ordinea primirii lor, se distribuie senatorilor și se publică pe pagina de internet a Senatului.

Art. 96. — (1) Proiectele și propunerile legislative se trimit, sub semnătura președintelui Senatului, spre dezbateri și avizare, comisiilor permanente competente.

(2) Examinarea proiectelor și propunerilor legislative se poate face și la cererea altei comisii care se consideră competentă, în condițiile art. 71.

Art. 97. — (1) Inițiatorul proiectului de lege sau al propunerii legislative poate să își retragă proiectul sau propunerea până la începerea dezbaterilor generale, cu aprobarea plenului.

(2) În cazul în care proiectul sau propunerea legislativă a fost adoptată de Camera Deputaților, retragerea nu mai poate fi făcută din momentul sesizării Senatului.

Art. 98. — (1) După examinarea proiectului de lege sau a propunerii legislative, comisia permanentă sesizată în fond întocmește un raport, care va cuprinde propuneri motivate cu privire la adoptarea sau, după caz, modificarea ori respingerea proiectului de lege sau a propunerii legislative examinate.

(2) Raportul se transmite Biroului permanent, care dispune și asigură, prin secretarul general al Senatului, difuzarea acestuia senatorilor, Guvernului și inițiatorului, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de data dezbaterii în plen.

Art. 99. — Proiectele de lege sau propunerile legislative, avizate potrivit art. 96 și 98, se supun dezbaterii Senatului în succesiunea prevăzută pe ordinea de zi aprobată de acesta. Înscriserea pe ordinea de zi a proiectelor de lege și a propunerilor legislative se face în cel mult 5 zile de la depunerea raportului

comisiei permanente sesizate în fond, în cazul în care Senatul este prima Cameră sesizată, și în cel mult 10 zile, în celelalte situații prevăzute la art. 75 din Constituția României, republicată.

Art. 100. — (1) Amendamentele care implică modificarea bugetului de stat sau a bugetului asigurărilor sociale de stat se trimit de președintele comisiei sesizate în fond la Guvern, solicitându-se punctul de vedere al acestuia. În cazul în care Guvernul nu transmite un punct de vedere până la data stabilită de comisie, se consideră că amendamentul a fost acceptat.

(2) Concluziile examinării amendamentelor se includ în raportul comisiei, iar amendamentele se anexează la acesta.

Art. 101. — (1) Dezbaterea generală a proiectului de lege sau a propunerii legislative începe cu prezentarea, de către inițiator sau, după caz, de către reprezentantul acestuia, a motivelor care au condus la promovarea proiectului sau a propunerii. Guvernul este reprezentat în mod obligatoriu de un membru al său sau de un secretar de stat.

(2) Dezbaterea continuă cu prezentarea raportului comisiei permanente sesizate în fond, de președintele, vicepreședintele sau secretarul acesteia sau de un raportor desemnat de comisie.

Art. 102. — (1) Înainte de prezentarea punctului de vedere al grupului parlamentar, senatorii pot adresa întrebări inițiatorului proiectului de lege sau al propunerii legislative.

(2) Pentru dezbaterea generală a proiectului de lege sau a propunerii legislative, fiecare grup parlamentar își desemnează un singur reprezentant.

(3) În cazuri justificate, la cererea oricărui senator, Senatul poate aproba, cu votul deschis al majorității senatorilor prezenți, să se dea cuvântul la dezbaterile generale și altor senatori.

(4) Președintele Senatului dă cuvântul reprezentanților grupurilor parlamentare și apoi, după caz, celorlalți senatori, în ordinea înscrierii lor la cuvânt. Președintele poate propune Senatului limitarea timpului destinat dezbaterilor generale, iar aceasta se hotărăște cu votul deschis al majorității senatorilor prezenți.

Art. 103. — Inițiatorul proiectului de lege sau al propunerii legislative și raportorul comisiei sesizate în fond au dreptul să ia cuvântul înainte de încheierea dezbaterii generale.

Art. 104. — (1) În faza dezbaterii generale în plen a proiectului sau a propunerii legislative nu pot fi propuse amendamente.

(2) În cazuri deosebite, prin votul majorității senatorilor, se poate aproba depunerea de amendamente și în timpul dezbaterii în plen a proiectului de lege sau a propunerii legislative.

Art. 105. — (1) Dacă prin raportul comisiei sesizate în fond se propune respingerea proiectului sau a propunerii legislative, după încheierea dezbaterii generale președintele cere Senatului să se pronunțe prin vot.

(2) Dacă prin raportul comisiei se propun dezbateri și adoptarea proiectului de lege, iar în dezbaterile generale se cere respingerea proiectului de lege, după încheierea acestora se supune votului Senatului mai întâi cererea de respingere.

Art. 106. — (1) După dezbaterile generale, dacă proiectul de lege nu a fost respins și se constată că prin raportul comisiei sesizate în fond nu s-au operat modificări ori completări la textele proiectului de lege sau propunerii legislative, raportul și proiectul de lege sau propunerea legislativă se supun în întregime votului final.

(2) În cazurile în care comisia sesizată în fond a operat modificări sau completări la textele proiectului de lege sau propunerii legislative, cuprinse în raportul acesteia, președintele consultă Senatul dacă sunt observații la acestea și dezbaterile se fac numai asupra textelor la care se referă aceste observații și se rezolvă prin vot.

(3) În cazurile în care sunt și amendamente respinse de comisie, se dezbate numai cele pentru care senatorul care le-a propus cere susținerea în plen și se rezolvă prin votul majorității senatorilor prezenți.

(4) După terminarea dezbaterilor asupra modificărilor și completărilor operate de comisie, raportul, în întregime, se supune votului și, după aceasta, proiectul de lege în întregime se supune votului final.

(5) Raportul comisiei sesizate în fond se aprobă sau se respinge de Senat cu același cvorum cu care se aprobă sau se respinge legea pentru care este întocmit.

Art. 107. — (1) La dezbaterile care au loc în condițiile art. 106, senatorii pot lua cuvântul pentru a exprima punctul de vedere al grupului parlamentar din care fac parte sau punctul lor de vedere.

(2) De asemenea, pot lua cuvântul reprezentantul Guvernului sau inițiatorul, precum și reprezentanții comisiei sesizate în fond.

(3) Președintele poate supune spre aprobare Senatului sistarea discuțiilor la textele aflate în dezbateri.

Art. 108. — În cursul dezbaterilor, senatorii, grupurile parlamentare sau Guvernul pot pune în discuție numai amendamentele depuse în termen la comisie, în condițiile procedurii prevăzute la art. 104 și 106.

Art. 109. — Dacă din dezbaterile desfășurate în condițiile art. 106 rezultă necesitatea reexaminării de către comisia sesizată în fond a unor texte, liderul de grup sau vicedirul poate propune, iar plenul decide, prin votul deschis al majorității senatorilor prezenți, suspendarea dezbaterilor și trimiterea spre reexaminare a textelor în discuție, comisia pronunțându-se, de urgență, prin raport suplimentar.

Art. 110. — (1) Discutarea textelor în condițiile art. 106 începe cu cele prin care se propune eliminarea și continuă cu cele privind modificarea sau completarea acestora. În cazul în care există mai multe amendamente de același fel, ele se supun la vot în ordinea în care au fost prezentate.

(2) Senatul se va pronunța prin vot distinct asupra fiecărui amendament, în afară de cazul în care prin adoptarea unuia se exclude acceptarea celorlalte.

Art. 111. — Timpul pentru luările de cuvânt în plenul Senatului este de 3 minute pentru fiecare grup parlamentar, respectiv un minut pentru senatorii neafiliați, în cazul în care Comitetul liderilor nu stabilește altfel.

Art. 112. — În situații excepționale prevăzute la art. 138, procedura legislativă aplicabilă proiectelor de legi sau propunerilor legislative înscrise pe ordinea de zi este următoarea:

a) președintele de ședință anunță titlul inițiativei legislative supuse dezbaterii;

b) în cadrul dezbaterilor generale poate lua cuvântul câte un singur reprezentant al fiecărui grup parlamentar pentru maximum două minute; reprezentatul senatorilor neafiliați poate interveni pentru maximum un minut;

c) după încheierea dezbaterilor generale asupra fiecărei inițiative legislative înscrise pe ordinea de zi urmează votul final. Se vor supune unui singur vot raportul, în întregime, și inițiativa legislativă. Această procedură de desfășurare a votului final poate fi modificată de Comitetul liderilor grupurilor parlamentare.

Art. 113. — Durata intervențiilor este limitată automat prin mijloace tehnice.

SECȚIUNEA a 4-a

Respectarea principiului bicameralismului

Art. 114. — (1) După adoptare sau respingere de către Senat în calitate de primă Cameră sesizată, proiectul sau propunerea legislativă se trimite Camerei Deputaților, care va decide definitiv.

(2) În cazul în care Camera Deputaților, în calitate de primă Cameră sesizată, adoptă o prevedere care, potrivit alin. (1), intră în competența sa decizională, prevederea este definitiv adoptată dacă și Senatul este de acord. În caz contrar, numai pentru prevederea respectivă, legea se întoarce la Camera Deputaților, care va decide definitiv în procedură de urgență.

(3) Dispozițiile alin. (2) referitoare la întoarcerea legii se aplică în mod corespunzător și în cazul în care Senatul, în calitate de Cameră decizională, adoptă o prevedere pentru care competența decizională aparține Camerei Deputaților.

(4) În situația în care Senatul, în calitate de Cameră decizională, adoptă o prevedere care produce cumulativ existența unor deosebiri majore de conținut juridic și existența unei configurații deosebite, semnificativ diferite, între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului, încălcând cele două criterii esențiale cumulative stabilite prin Decizia Curții Constituționale nr. 1/2012, numai pentru prevederea respectivă, legea se întoarce la Camera Deputaților, care se pronunță în procedură de urgență, alin. (2) și (3) aplicându-se corespunzător.

SECȚIUNEA a 5-a

Procedura de urgență

Art. 115. — (1) La cererea inițiatorului, la propunerea Biroului permanent sau a unui grup parlamentar, Senatul poate adopta proiecte de legi sau propuneri legislative în procedură de urgență.

(2) Cererea inițiatorului, propunerea Biroului permanent sau a grupurilor parlamentare se supune aprobării Comitetului liderilor grupurilor parlamentare.

Art. 116. — Proiectele de lege și propunerile legislative se dezbate și se adoptă cu procedură de urgență, de drept, în următoarele situații:

a) ordonanțe de urgență;

b) Senatul a adoptat, ca primă Cameră sesizată, o prevedere care intră în competența sa decizională, prevedere neînsușită de Camera Deputaților, care a retrimis proiectul pentru o nouă dezbateri;

c) Camera Deputaților a adoptat, în calitate de Cameră decizională, un proiect de lege ce conține anumite prevederi care sunt de competența decizională a Senatului;

d) proiectele de lege referitoare la armonizarea legislației naționale cu cea a Uniunii Europene sau a Consiliului Europei;

e) proiectele de lege necesare îndeplinirii obligației României în calitate de membră NATO.

Art. 117. — (1) Senatorii, grupurile parlamentare, comisiile permanente sau Guvernul pot prezenta amendamente în scris, motivate, care se trimit comisiei sesizate în fond, în termenele stabilite de Biroul permanent. În același interval de timp, avizul Consiliului Legislativ sau al altor autorități ori organisme care, potrivit legii, au competențe de avizare, se va trimite comisiei sesizate în fond.

(2) Comisia sesizată în fond este obligată să depună raportul în termenul stabilit de Biroul permanent.

(3) Biroul permanent, cu aprobarea Comitetului liderilor, după primirea raportului comisiei sesizate în fond, înscrie cu prioritate în proiectul ordinii de zi proiectul de lege sau propunerea legislativă.

(4) Senatul va limita durata dezbaterilor generale, după care va trece la dezbateri proiectului, în condițiile art. 106.

Art. 118. — Senatul se pronunță în termen de 30 de zile asupra proiectelor de lege sau propunerilor legislative prevăzute la art. 116.

Art. 119. — În cazul proiectului de lege privind aprobarea ordonanței de urgență, dacă Senatul nu se pronunță în termen de cel mult 30 de zile de la depunere, aceasta este considerată adoptată și se trimite Camerei Deputaților.

Art. 120. — În cazul proiectelor de lege și al propunerilor legislative primite de la Camera Deputaților, dacă au fost operate modificări substanțiale față de proiectul inițial, președintele comisiei permanente sesizate în fond poate cere Biroului permanent solicitarea unui nou aviz al Consiliului Legislativ.

SECȚIUNEA a 6-a

Termene procedurale

Art. 121. — În perioadele de vacanță parlamentară a Senatului proiectele de lege și propunerile legislative se înregistrează la data depunerii lor, iar termenele procedurale de legiferare încep să curgă de la data reluării activității Senatului în sesiune.

Art. 122. — Pentru propunerile legislative, termenele de legiferare curg de la data înregistrării acestora la Biroul permanent, însoțite de avizele necesare.

Art. 123. — Termenele procedurale ale procesului legislativ se calculează pe zile calendaristice.

SECȚIUNEA a 7-a

Desfășurarea ședințelor Senatului

Art. 124. — Ședințele Senatului sunt publice, în afara cazurilor în care, la cererea președintelui, a unui grup parlamentar sau a cel puțin 20 de senatori se hotărăște, cu votul majorității senatorilor prezenți, ca acestea să fie secrete.

Art. 125. — (1) La lucrările Senatului au acces deputații, în calitate de inițiatori ai propunerilor legislative aflate pe ordinea de zi, precum și membrii Guvernului sau reprezentanții acestora, însoțiți de specialiști ori de consilieri. Dacă li se solicită participarea, prezența inițiatorilor și a membrilor Guvernului este obligatorie.

(2) La ședințele publice ale Senatului pot asista diplomați, reprezentanți ai presei, radioului și televiziunii, precum și alți invitați, pe baza acreditării sau a invitației semnate de secretarul general al Senatului, în condițiile stabilite de Biroul permanent. Cetățenii pot asista la lucrările Senatului pe baza unor permise de acces distribuite la cerere, în ordinea solicitării de către cei interesați, în limita locurilor disponibile în spațiul destinat publicului.

(3) Persoanele care asistă la ședință trebuie să păstreze liniștea și să se abțină de la orice manifestare de aprobare sau dezaprobare, în caz contrar putând fi evacuate din sală.

Art. 126. — (1) Senatorii sunt obligați să fie prezenți la lucrările Senatului. Prezența este urmărită de un secretar al Biroului permanent al Senatului și, după caz, de secretarul comisiei permanente.

(2) Președintele care nu poate lua parte la ședință din motive independente de voința sa va anunța Biroul permanent, menționând cauzele care îl împiedică să participe.

Art. 127. — Senatul își desfășoară activitatea în plen, pe comisii și pe grupuri parlamentare, conform programului de activitate propus de Biroul permanent și aprobat de Senat.

Art. 128. — (1) Ședința Senatului este deschisă de președinte sau de vicepreședinte care îl înlocuiește.

(2) Președintele este asistat de 2 secretari aparținând, de regulă, unul majorității și celălalt opoziției.

(3) Înainte de începerea dezbaterilor, președintele de ședință este obligat să anunțe numărul senatorilor care și-au înregistrat prezența și să supună spre aprobare plenului Senatului proiectul ordinii de zi și programul de activitate.

Art. 129. — (1) Senatul adoptă legi, hotărâri, moțiuni și alte acte cu caracter politic, în prezența majorității senatorilor.

(2) Înainte de votare, liderii grupurilor parlamentare pot cere președintelui Senatului verificarea întrunirii cvorumului de ședință.

(3) În cazul în care cvorumul legal nu este întrunit, președintele Senatului suspendă ședința și anunță ziua și ora de reluare a lucrărilor.

Art. 130. — Președintele Senatului conduce dezbaterile, veghează la respectarea regulamentului și la menținerea ordinii în sala de ședințe.

Art. 131. — (1) Înainte de începerea dezbaterilor generale, secretarii întocmesc lista cu senatorii care s-au înscris la cuvânt.

(2) Senatorii iau cuvântul în ordinea înscrierii pe listă, numai atunci când le este dat de președintele Senatului.

(3) Reprezentanților Guvernului li se dă cuvântul în orice fază a dezbaterii și ori de câte ori solicită acest lucru. Același drept îl au și reprezentanții comisiilor sesizate pentru raport de fond.

Art. 132. — Persoanele care iau cuvântul în Senat vorbesc numai de la tribuna acestuia sau de la microfoanele special instalate; nicio persoană nu poate lua cuvântul decât dacă îi este dat de președinte.

Art. 133. — (1) Președintele de ședință sau liderul unui grup parlamentar are dreptul să propună Senatului limitarea duratei luărilor de cuvânt sau sistarea discuțiilor, în funcție de desfășurarea dezbaterilor.

(2) Propunerile prevăzute la alin. (1) se adoptă cu votul deschis al senatorilor prezenți.

Art. 134. — (1) Un senator poate cere dreptul la replică în situația în care, la adresa sa, în acel moment al dezbaterilor, s-au făcut afirmații incorecte sau ofensatoare de la microfonul Senatului, în limita a maximum două minute. Dreptul la replică va fi formulat într-un mod care să nu genereze un nou drept la replică.

(2) Președintele de ședință va acorda cuvântul liderilor sau vici liderului grupurilor parlamentare pentru aspecte de procedură.

Art. 135. — (1) Senatorii și celelalte persoane care iau cuvântul sunt obligați să se refere exclusiv la chestiunea în dezbateri pentru care s-au înscris la cuvânt și să respecte regulile deontologiei parlamentare. În caz contrar, președintele le atrage atenția și, dacă nu se conformează, le retrage cuvântul.

(2) Nu se admite dialogul dintre persoana înscrisă la cuvânt și ceilalți senatori.

Art. 136. — Președintele îi cheamă la ordine pe senatorii care tulbură dezbaterile. El poate întrerupe ședința când tulburarea persistă și poate dispune evacuarea din sală, prin intermediul chestorilor, a persoanelor care împiedică în orice mod desfășurarea normală a lucrărilor Senatului.

Art. 137. — (1) Dezbaterile din ședințele Senatului se înregistrează pe bandă magnetică sau în format digital, se difuzează prin mijloace electronice și se stenografiază.

(2) Stenogramele se publică în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, cu excepția celor privitoare la ședințele secrete, care urmează regimul legii speciale.

(3) Senatorii au dreptul să verifice exactitatea stenogramei prin confruntarea ei cu banda magnetică, în cel mult 3 zile de la data ședinței, înainte de publicarea stenogramei în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a.

(4) Ședințele Senatului pot fi transmise în direct sau înregistrate de către mass-media acreditată la Senat.

Art. 138. — (1) În situații excepționale, constatate de către autoritățile abilitate, precum epidemiile, pandemiile, fenomenele naturale extreme, cutremure, acte de terorism și alte situații care fac imposibilă prezența parlamentarilor la sediul Senatului, ședințele biroului permanent al Senatului, ședințele Comitetului liderilor, ședințele comisiilor permanente, precum și ședințele plenului Senatului se vor desfășura prin mijloace electronice, printr-o procedură care va fi stabilită prin hotărâre a Biroului

permanent al Senatului. Rezultatul votului va fi consemnat de către secretarul general al Senatului și transmis, de îndată, senatorilor care au participat la vot și mass-mediei.

(2) Decizia declarării unei asemenea situații excepționale îi revine Biroului permanent al Senatului, după consultarea Comitetului liderilor grupurilor parlamentare.

Art. 139. — Procedura prevăzută la art. 138 alin. (1) se poate aplica și în alte situații, pentru o perioadă limitată, stabilită prin hotărârea Biroului permanent al Senatului și adoptată cu acordul prealabil al Comitetului liderilor grupurilor parlamentare.

SECȚIUNEA a 8-a

Procedura de vot

Art. 140. — Legile, hotărârile, moțiunile simple, precum și celelalte acte se adoptă de către Senat prin vot.

Art. 141. — (1) Votul deschis se exprimă public prin ridicarea mâinii, ridicare în picioare, apel nominal sau electronic. În cazul legilor constituționale, votul deschis se poate exprima și prin corespondență, în condițiile stabilite de Regulamentul Comisiei de revizuire a Constituției.

(2) Votul prin ridicarea mâinii sau prin ridicare în picioare poate avea una dintre următoarele semnificații: pentru, contra sau abținere. Constatarea rezultatelor se face de secretari și se comunică de președinte. Președintele Senatului sau liderul oricărui grup parlamentar poate cere renumărarea voturilor.

(3) Votul prin apel nominal se desfășoară astfel: președintele explică obiectul votării și sensul cuvintelor „pentru”, „contra” și „abținere”, după care unul dintre secretari dă citire numelui și prenumelui fiecărui senator care răspunde „pentru”, „contra” sau „abținere”. După terminarea apelului se repetă numele și prenumele senatorilor care nu au răspuns la primul apel.

(4) Suma numărului senatorilor care și-au exprimat una dintre cele trei opțiuni de mai sus, plus senatorii prezenți care nu și-au exprimat opțiunea de vot, reprezintă prezența senatorilor la ședință.

Art. 142. — (1) Votul prin mijloace electronice se realizează prin introducerea cardului de vot în consolă, urmată de apăsarea uneia dintre tastele „pentru”, „contra”, „abținere” sau „prezent”. Rezultatul votului electronic se afișează automat pe ecranul consolei și pe ecranele din sala de ședință. În cazul unei defecțiuni tehnice, votul se repetă. Dacă defecțiunea persistă, se recurge, după caz, la celelalte modalități de vot.

(2) Cardul de vot electronic care permite senatorului accesul la mijloacele electronice de vot este personal. Utilizarea acestuia de către o altă persoană este interzisă. Nerespectarea interdicției atrage aplicarea sancțiunii prevăzute de prezentul regulament.

(3) Votul prin mijloace electronice se desfășoară astfel: președintele de ședință explică obiectul votării și inițiază procedura de vot. Exprimarea votului prin mijloace electronice se face în intervalul de timp alocat votării. Senatorul are următoarele posibilități:

a) apăsarea tastei „pentru” — caz în care senatorul va fi înregistrat prezent, cu opțiunea de vot „pentru”;

b) apăsarea tastei „contra” — caz în care senatorul va fi înregistrat prezent, cu opțiunea de vot „contra”;

c) apăsarea tastei „abținere” — caz în care senatorul va fi înregistrat prezent, cu opțiunea de vot „abținere”.

În cazul în care senatorul va apăsa exclusiv tasta „prezent”, fără apăsarea vreuneia dintre opțiunile „pentru”, „contra” sau „abținere”, acesta va fi înregistrat prezent, în categoria celor care nu și-au exprimat nicio opțiune de vot.

(4) În timpul ședinței de vot exprimat prin mijloace electronice, în cazul în care senatorul nu are cardul de vot introdus corect în consolă sau, având cardul corect introdus în

consolă, nu apasă nicio tastă, acesta figurează absent la votul respectiv. Introducerea cardului de vot în consolă, în intervalul de timp alocat votării, permite senatorului să își exprime poziția în problema supusă votului. Scoaterea cardului de vot din consolă, după exprimarea poziției în problema supusă votului, dar înainte de expirarea timpului alocat votării, nu invalidează opțiunea exprimată.

(5) Ori de câte ori votul prin mijloace electronice este deschis, acesta se introduce pentru fiecare senator pe site-ul Senatului, în cazul votului final, sau atunci când plenul Senatului hotărăște în mod expres.

(6) Dacă votul electronic este deschis, la solicitarea oricărui grup parlamentar se eliberează câte o listă cuprinzând rezultatele votului. În acest caz, lista se publică pe site-ul Senatului.

(7) Afișarea și interpretarea rezultatului votului prin mijloace electronice se fac după cum urmează: pe ecranele din sala de ședință și pe consolele individuale de vot, după exprimarea votului electronic se vor afișa următoarele informații: „prezenți”; „pentru”; „contra”; „abținere”; „nu votez”.

(8) Prezența în cazul votului prin mijloace electronice reprezintă suma tuturor senatorilor care au apăsător una dintre cele 4 taste afișate pe ecranul consolei de vot.

Art. 143. — (1) Votul secret poate fi exprimat prin buletine de vot, pentru alegerea sau numirea în unele funcții, ori prin bile sau electronic, în cazul votării legilor, hotărârilor sau moțiunilor.

(2) Procedura votului secret pe buletine de vot se face în cabine de vot, amenajate prin grija secretarului general al Senatului.

(3) În cazul votului, pe buletinul de vot se trec numărul de ordine, numele și prenumele candidatului, funcția pentru care acesta candidează și, după caz, grupul parlamentar din care face parte.

(4) Senatorul votează „pentru”, lăsând neatins pe buletinul de vot numele și prenumele persoanei dorite, sau votează „contra”, ștergând numele și prenumele persoanei respective. Buletinele de vot se introduc în urne.

(5) Sunt nule buletinele de vot care nu corespund modelului prezentat, cele care nu poartă ștampila de control și cele pe care au fost lăsate neatins numele și prenumele unor candidați care, în acest mod, depășesc numărul funcțiilor pentru care se face alegerea sau numirea.

(6) Votul prin bile se desfășoară astfel: în sala de ședință se așează două urne, una albă și una neagră. Înainte de a începe votarea, președintele Senatului explică procedura și semnificația votului. După citirea numelui de către un secretar al Senatului, fiecare senator primește de la chestori două bile, una albă și una neagră, pe care le introduce în cele două urne. Bila albă introdusă în urna albă și bila neagră introdusă în urna neagră înseamnă vot „pentru”, iar bila albă introdusă în urna neagră și bila neagră introdusă în urna albă înseamnă vot „contra”. Ambele bile introduse în urna neagră înseamnă „abținere”.

Art. 144. — În cazul în care prin prezentul regulament nu se stabilește o anumită procedură de vot obligatorie, procedura de vot se va hotărî de Senat, la propunerea președintelui sau a oricărui senator.

Art. 145. — (1) Dacă la alegerea sau numirea în anumite funcții nu se obține numărul necesar de voturi, votul se reia conform reglementărilor specifice. În caz de paritate de voturi, procedura de votare se repetă.

(2) În situațiile în care votul este deschis, președintele votează numai după ce restul senatorilor și-a exprimat votul.

(3) În cursul votării nu se acordă dreptul de a lua cuvântul.

(4) După anunțarea rezultatului votării, grupurile parlamentare pot să explice felul în care au votat, printr-o singură intervenție de maximum 3 minute.

Art. 146. — (1) În cazul votului secret exprimat prin bulletine de vot sau bile se constituie o comisie de numărare și validare a votului, formată din câte un reprezentant al fiecărui grup parlamentar.

(2) Constatarea rezultatului în cazul votului cu bile sau cu bulletine de vot se face prin proces-verbal, încheiat de către comisia de numărare și validare.

Art. 147. — (1) Legile constituționale se adoptă cu votul unei majorități de cel puțin două treimi din numărul senatorilor.

(2) Legile organice și hotărârile privind Regulamentul Senatului se adoptă cu votul majorității senatorilor.

(3) Legile ordinare și hotărârile luate în procesul legiferării se adoptă cu votul majorității senatorilor prezenți.

(4) În cazul legilor constituționale și al legilor organice, când președintele constată, înainte de vot, că prezența senatorilor nu este asigurată pentru cvorumul de vot, amână votul, stabilind ziua și ora desfășurării acestuia. O nouă amânare a votului nu poate depăși termenul prevăzut de Constituție, republicată, pentru adoptarea legii.

(5) Dacă prezentul regulament nu dispune altfel, celelalte acte ale Senatului sau măsurile luate de acesta, inclusiv raportul comisiei sesizate în fond, se adoptă cu votul majorității senatorilor prezenți.

(6) Înainte de votare, președintele de ședință poate cere, din proprie inițiativă sau la cererea unui grup parlamentar, verificarea cvorumului prin apel nominal sau prin numărare de către secretari. Senatorii care nu-și exercită dreptul de vot, dar care au fost prezenți în sala de ședință, intră în numărul regulamentar de stabilire a cvorumului.

(7) Dacă în sala de ședință nu se află majoritatea senatorilor, președintele amână votarea până la întrunirea cvorumului legal.

Art. 148. — (1) Votul final privește ansamblul reglementării în forma rezultată din dezbaterile pe articole de către Senat a proiectului de lege sau a propunerii legislative.

(2) Votul final poate avea loc într-o ședință consacrată acestui scop, conform programului de lucru aprobat. În cazul în care, până la data ședinței de vot final, stabilită prin ordinea de zi, dezbaterile pe articole nu s-a încheiat, votul final se amână de drept.

Art. 149. — (1) Votul poate fi contestat numai de liderul unui grup parlamentar, imediat după anunțarea rezultatului votului de către președintele Senatului. Asupra contestației, Senatul se pronunță prin votul majorității senatorilor prezenți. Contestația poate fi susținută de un singur vorbitor, într-un interval de timp rezonabil și, în caz de opoziție, poate lua cuvântul, într-un interval de timp egal, de asemenea, un singur vorbitor din partea fiecărui grup parlamentar.

(2) Admiterea contestației are drept consecință repetarea votului.

Art. 150. — (1) Numirile, confirmările sau avizele pentru numiri în funcții care, potrivit Constituției și legii, se fac de către Senat, se supun dezbaterii Senatului pe baza raportului Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări.

(2) În vederea întocmirii raportului, comisia va examina propunerile de numiri, confirmări sau avize, având dreptul de a chema pentru audiere candidații.

(3) Candidații vor fi invitați și la dezbaterile în plen a raportului, iar Senatul poate hotărî audierea lor și în plen.

SECȚIUNEA a 9-a

Procedura pentru respingerea, reexaminarea și promulgarea legii

Art. 151. — Proiectele de lege și propunerile legislative adoptate sau respinse de Senat, ca primă Cameră sesizată, se semnează de președintele Senatului și se înaintează Camerei Deputaților, în calitate de Cameră decizională. Guvernul va fi înștiințat despre aceasta.

Art. 152. — (1) Senatul se pronunță asupra proiectelor de lege și propunerilor legislative ce intră în competența sa, ca primă Cameră sesizată, în termen de 45 de zile. Pentru coduri sau alte legi de complexitate deosebită termenul este de 60 de zile. Asupra ordonanțelor de urgență Senatul se pronunță în termen de 30 de zile de la depunere.

(2) În cazul depășirii termenelor prevăzute la alin. (1) se consideră că proiectul de lege sau propunerea legislativă a fost adoptată în forma înaintată de inițiator. În acest caz, adoptarea se anunță în plenul Senatului, iar proiectul de lege sau propunerea legislativă se transmite, sub semnătura președintelui Senatului, către Camera Deputaților, care va decide definitiv.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (2), dacă s-a adoptat raport și s-au dat avize ori amendamente, acestea se înaintează anexat proiectului de lege sau propunerii legislative, ca material documentar.

Art. 153. — (1) În cazul în care Senatul, în calitate de Cameră decizională, a adoptat fără modificări un proiect de lege sau o propunere legislativă primită de la Camera Deputaților, aceasta va fi semnată de președintele Senatului, va fi depusă la secretarul general al Senatului în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale și va fi transmisă Camerei Deputaților pentru îndeplinirea formalităților de promulgare.

(2) Depunerea legii la secretarul general al Senatului se face numai în zilele în care Senatul lucrează în plen și se aduce la cunoștință senatorilor în aceeași zi, prin prezentare în ședința de plen și prin afișare datată și certificată la avizierul general de la sala de ședință. Senatorii își pot exercita dreptul de sesizare a Curții Constituționale, potrivit legii.

Art. 154. — (1) În cazul în care Senatul, ca primă Cameră sesizată, adoptă o prevedere care, potrivit dispozițiilor Constituției, intră în competența sa decizională, prevederea este definitiv adoptată dacă și Camera Deputaților este de acord. În caz contrar, numai pentru prevederea respectivă legea se întoarce la Senat, care va decide definitiv, în procedură de urgență.

(2) Dispozițiile alin. (1) referitoare la întoarcerea legii se aplică în mod corespunzător și în cazul în care Senatul, în calitate de Cameră decizională, adoptă o prevedere pentru care competența decizională aparține Camerei Deputaților, ca primă Cameră sesizată.

Art. 155. — În cazul în care Senatul respinge un proiect de lege sau o propunere legislativă, respinsă anterior de Camera Deputaților, respingerea este definitivă, iar proiectul de lege sau propunerea legislativă nu mai poate fi readusă în discuția acestuia în cursul aceleiași sesiuni parlamentare.

Art. 156. — (1) În cazurile de neconstituționalitate constatate potrivit art. 146 lit. a) din Constituția României, republicată, Senatul reexaminează prevederile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale. Senatul dezbate pe baza raportului Comisiei pentru constituționalitate.

(2) Raportul Comisiei pentru constituționalitate va cuprinde propuneri pentru punerea de acord a prevederilor declarate neconstituționale cu decizia Curții Constituționale. Raportul Comisiei se dezbate conform prevederilor art. 105-110. Cu aprobarea Senatului, în urma dezbaterii raportului, în cuprinsul legii se operează și corelările tehnico-legislative necesare.

(3) În cazul unei obiecții de neconstituționalitate asupra tratatelor sau altor acorduri internaționale, invocate potrivit art. 146 lit. b) din Constituția României, republicată, procedura parlamentară se suspendă și se reia după publicarea deciziei Curții Constituționale.

(4) În cazurile de neconstituționalitate constatate potrivit art. 146 lit. b) din Constituția României, republicată, Senatul nu poate ratifica tratatul sau acordul internațional declarat ca fiind neconstituțional.

(5) În cazurile excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia, președintele Curții Constituționale va comunica președintelui Senatului, în temeiul art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, încheierea prin care a fost sesizată Curtea Constituțională, indicându-i data până la care poate să trimită punctul său de vedere.* Încheierile pronunțate în dosare se transmit, spre informare, Comisiei pentru constituționalitate.

(6) La solicitarea președintelui Senatului, Comisia pentru constituționalitate întocmește un aviz consultativ referitor la excepția ridicată în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial.

(7) În cazurile de neconstituționalitate constatate potrivit art. 147 alin. (1) din Constituția României, republicată, dispozițiile declarate neconstituționale își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I, dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pune de acord prevederile declarate neconstituționale cu prevederile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

(8) La sesizarea președintelui Senatului sau a Biroului permanent, în cazurile prevăzute la alin. (5), Comisia pentru constituționalitate întocmește un raport prin care înaintează plenului Senatului, sub forma unei inițiative legislative, prevederile care au fost puse în acord cu dispozițiile constituționale. Procedura poate fi declanșată și la solicitarea a cel puțin unei treimi din numărul membrilor Comisiei pentru constituționalitate. În această situație, precum și în cazul sesizării de către președintele Senatului, Comisia pentru constituționalitate informează Biroul permanent în vederea solicitării grupurilor parlamentare să formuleze amendamente, în termenul stabilit de către acesta, pentru a putea fi luate în dezbatere cu ocazia întocmirii raportului.**

(9) Pentru dispozițiile din Regulamentul Senatului constatate, prin decizie a Curții Constituționale, ca fiind neconstituționale, Comisia pentru constituționalitate și Comisia pentru regulament întocmesc un raport comun.

(10) Dispozițiile alin. (5) se aplică în mod corespunzător și în cazul în care a fost declarată neconstituționalitatea prevederilor din Regulamentul Senatului.***

(11) Reexaminarea textelor declarate neconstituționale se face întâi de prima Cameră sesizată.****

Art. 157. — (1) În cazul în care Președintele României cere, înainte de promulgare, reexaminarea unei legi adoptate prima dată de către Senat, cererea va fi înscrisă în termen de cel mult 30 de zile în proiectul ordinii de zi a Senatului.

(2) Reexaminarea legii pe baza cererii Președintelui României se face cu respectarea procedurii legislative.

Art. 158. — Pentru legile adoptate, potrivit Constituției, în ședința comună a celor două Camere, noua deliberare se face tot în ședință comună, conform Regulamentului activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului.

Art. 159. — Camera Deputaților face numerotarea legilor adoptate de Parlament, în ordinea promulgării lor, trimițându-le spre publicare la Monitorul Oficial al României.

SECȚIUNEA a 10-a

Procedura aplicabilă inițiativelor de revizuire a Constituției României

Art. 160. — (1) Inițiativele de revizuire a Constituției României se depun, în vederea dezbaterii și adoptării, la Biroul permanent al Camerei Deputaților.

(2) Inițiativa de revizuire adoptată de Camera Deputaților se transmite Senatului, în vederea dezbaterii și adoptării.*****

Art. 161. — (1) Inițiativa de revizuire se prezintă Biroului permanent care o înaintează comisiilor competente, în vederea avizării, stabilind și termene pentru depunerea amendamentelor și a raportului sau, după caz, a avizului.

(2) Comisiile stabilite de Biroul permanent analizează inițiativa de revizuire și întocmesc un raport prin care propun adoptarea — cu sau fără modificări — ori respingerea propunerii.

(3) După depunerea raportului, Biroul permanent înscrie inițiativa de revizuire pe ordinea de zi a Senatului.

(4) Senatul dezbate inițiativa de revizuire, pe baza raportului întocmit de comisia sesizată și o adoptă cu o majoritate de cel puțin două treimi din numărul membrilor săi.

(5) În cazul în care Senatul adoptă inițiativa de revizuire în aceeași formă cu Camera Deputaților, Legea de revizuire se transmite, de îndată, Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității acesteia.

(6) În cazul în care Senatul respinge inițiativa de revizuire adoptată anterior de Camera Deputaților, procedura legislativă încetează.*****

Art. 162. — (1) În cazul în care cele două Camere adoptă inițiativa de revizuire în redactări diferite, președintele Senatului și președintele Camerei Deputaților vor iniția procedura de mediere.

(2) În acest scop, Biroul permanent va propune Senatului, după consultarea liderilor grupurilor parlamentare, un număr de 7 senatori care vor face parte din comisia de mediere, urmărindu-se respectarea configurației politice a Senatului.

(3) Senatorii aprobați de plenul Senatului, împreună cu 7 deputați desemnați de Camera Deputaților, formează comisia de mediere.*****

Art. 163. — (1) Comisia de mediere se reunește la sediul uneia dintre Camere la convocarea președintelui comisiei sesizate în fond la Senat și stabilește regulile după care își va desfășura activitatea, inclusiv termenul în care urmează să prezinte raportul.

* Prevederile fostului art. 146 alin. (5) teza întâi au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 474/2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 590 din 3 august 2016.

** Prevederile fostului art. 146 alin. (8) au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 474/2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 590 din 3 august 2016.

*** Prevederile fostului art. 146 alin. (10) au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 474/2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 590 din 3 august 2016.

**** Prevederile fostului art. 146 alin. (11) au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 474/2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 590 din 3 august 2016.

***** Prevederile fostului art. 149¹ au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 431/2017 referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 149¹, art. 149² alin. (6), art. 149³ și art. 149⁴ din Regulamentul Senatului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 20 iulie 2017.

***** Prevederile fostului art. 149² alin. (6) au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 431/2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 20 iulie 2017.

***** Prevederile fostului art. 149³ au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 431/2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 20 iulie 2017.

(2) Conducerea lucrărilor se realizează prin rotație de către un senator sau un deputat, stabilit de comisie.

(3) Hotărârile comisiei se iau cu votul majorității membrilor prezenți ai acesteia, în condiții de cворum.

(4) Raportul comisiei de mediere se dezbată în fiecare Cameră.

(5) Se supun la vot numai soluțiile propuse de comisia de mediere care sunt diferite de cele adoptate inițial de Senat. Raportul comisiei de mediere se adoptă, în fiecare dintre cele două Camere, cu votul a cel puțin două treimi din numărul membrilor fiecărei Camere.

(6) În cazul în care comisia de mediere nu ajunge la un acord cu privire la textele aflate în divergență, în termenul stabilit potrivit alin. (1), sau dacă una dintre Camere nu aprobă raportul comisiei de mediere, textele rămase în divergență se supun dezbaterii în ședință comună a celor două Camere, potrivit Regulamentului activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului.

(7) Camera Deputaților și Senatul, în ședință comună, hotărăsc cu votul a cel puțin trei pătrimi din numărul deputaților și senatorilor.*

Art. 164. — (1) Legea de revizuire, în forma adoptată de cele două Camere, se transmite, de îndată, Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității.

(2) În cazul în care Curtea Constituțională constată că prevederile Legii de revizuire sunt constituționale, aceasta se transmite Monitorului Oficial al României, în vederea publicării.

(3) În cazul în care Curtea Constituțională constată că nu au fost respectate dispozițiile constituționale referitoare la revizuire, Senatul reexaminează Legea de revizuire a Constituției, cu respectarea prevederilor art. 161-163.

Art. 165. — Revizuirea este definitivă după aprobarea acesteia prin referendum, organizat în cel mult 30 de zile de la data adoptării propunerii de revizuire de către Parlament.

SECȚIUNEA a 11-a

Procedura privind punerea sub urmărire penală a membrilor Guvernului

Art. 166. — Senatul are dreptul să ceară doar urmărirea penală a senatorilor care sunt sau au fost membri ai Guvernului.

Art. 167. — (1) Dezbaterile cererii prevăzute la art. 166 se poate face pe baza raportului întocmit de o comisie de anchetă sau pe baza unui raport întocmit de o comisie permanentă în condițiile art. 78.

(2) În cazul în care președintele Senatului primește o solicitare a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de a aproba o cerere de urmărire penală a unui senator care este membru al Guvernului, respectiva solicitare este adusă la cunoștința Biroului permanent al Senatului, de îndată. Biroul permanent al Senatului are obligația să ceară Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări să prezinte, în cel mult 5 zile, o primă evaluare a respectivei solicitări și o estimare a timpului necesar pentru a realiza audierea senatorului și pentru a studia documentele înaintate de procurorul general. Pe baza evaluării preliminare, Biroul permanent al Senatului va fixa un termen de depunere a raportului de către Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări, termen care nu poate fi mai mare de 14 zile.

(3) Raportul va cuprinde toate argumentele, atât în favoarea aprobării cererii, cât și pe cele împotriva aprobării acesteia. Argumentele în favoarea aprobării cererii sunt cele formulate de senatori, precum și cele cuprinse în solicitarea procurorului

general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Argumentele împotriva aprobării cererii sunt cele formulate de senatori, precum și cele formulate de ministrul în cauză și de apărătorii acestuia. Toate argumentele vor fi raportate la îndeplinirea criteriilor și liniilor directe pentru ridicarea imunității parlamentare cuprinse în capitolul V din „Raportul Comisiei de la Veneția privind scopul și ridicarea imunității parlamentare CDL-AD (2014)011”.

(4) Audierea senatorului care este membru al Guvernului este obligatorie, iar în cazul în care acesta refuză sau se află în imposibilitate obiectivă de a se prezenta în fața comisiei, acest fapt trebuie consemnat în raportul Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări. În situația în care senatorul în cauză se află în imposibilitate obiectivă de a se prezenta la audiere, se va fixa un nou termen.

(5) Raportul comisiei se aprobă prin votul secret al majorității membrilor prezenți.

(6) Rapoartele cu privire la cererea de începere a urmăririi penale se dezbate în plenul Senatului în cel mult 5 zile de la depunerea lor la Biroul permanent.

(7) La dezbaterile asupra cererii de începere a urmăririi penale vor lua cuvântul președintele comisiei care a întocmit raportul, senatorul la care se referă cererea respectivă și, după caz, câte un reprezentant al fiecărui grup parlamentar, după care se trece la vot.

(8) Hotărârea privind cererea de urmărire penală, al cărei proiect este întocmit de Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări, se adoptă cu votul majorității senatorilor prezenți, cu respectarea prevederilor art. 67 din Constituția României, republicată. Votul este secret și se exprimă prin bile. Hotărârea prin care Senatul cere sau nu cere urmărirea penală se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(9) În condițiile în care Senatul nu este în sesiune, președintele Senatului convoacă o sesiune extraordinară și ia măsurile necesare respectării termenelor prevăzute în prezentul articol.

Art. 168. — (1) În cazul în care Senatul decide să ceară urmărirea penală, președintele Senatului va comunica acest lucru procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Hotărârea Senatului va fi transmisă și Președintelui României, pentru eventuala suspendare din funcție a membrului Guvernului a cărui urmărire penală a fost cerută.

(2) Prevederile alin. (1) și ale art. 166 și 167 sunt aplicabile, după caz, și senatorilor care au fost membri ai Guvernului.

Art. 169. — În cazul prevăzut la art. 168, dispozițiile art. 124-146 se aplică corespunzător.

CAPITOLUL III

Moțiuni, întrebări, interpelări, informări, petiții

SECȚIUNEA 1

Moțiuni simple

Art. 170. — (1) Moțiunea simplă exprimă poziția Senatului într-o anumită problemă de politică internă sau externă ori, după caz, cu privire la o problemă ce a făcut obiectul unei interpelări.

(2) Moțiunea simplă poate fi inițiată de cel puțin o pătrime din numărul senatorilor.

(3) Moțiunea simplă trebuie să fie întocmită corespunzător actelor juridice ale Senatului și să cuprindă motivarea și dispozitivul. Moțiunea se depune la președintele de ședință, în plenul Senatului.

* Prevederile fostului art. 149⁴ au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 431/2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 20 iulie 2017.

Art. 171. — (1) Până la încheierea dezbaterii unei moțiuni simple, semnarii nu mai pot promova o altă moțiune în aceeași problemă.

(2) După primirea moțiunilor simple care au îndeplinit condițiile prevăzute la art. 170, președintele Senatului le comunică de îndată Guvernului și le aduce la cunoștință plenului, după care dispune afișarea lor la sediul Senatului și distribuirea lor senatorilor.

Art. 172. — (1) Președintele Senatului stabilește data dezbaterii moțiunii simple, care nu poate depăși 6 zile de la depunerea acesteia, înștiințând Guvernul asupra datei stabilite.

(2) Președintele Senatului nu va supune dezbaterii moțiunile simple care nu îndeplinesc cerințele prevăzute la art. 170 și nici pe cele care vizează finalități specifice moțiunii de cenzură, prezentând Senatului motivele deciziei sale.

(3) Moțiunile simple privind probleme de politică externă se supun dezbaterii numai însoțite de avizul Comisiei pentru politică externă și cu consultarea Ministerului Afacerilor Externe. Această condiție trebuie îndeplinită în termen de 3 zile de la depunerea moțiunii simple.

Art. 173. — (1) După începerea dezbaterii moțiunii simple, senatorii semnari nu-și pot retrage adeziunea la moțiune.

(2) La moțiunile simple prezentate nu pot fi propuse amendamente.

(3) Dezbaterea se încheie prin supunerea la vot a moțiunii simple în plenul Senatului.

(4) Nicio moțiune simplă nu poate fi supusă votului înainte de dezbaterea ei.

Art. 174. — (1) Dezbaterea moțiunii simple se face cu respectarea dispozițiilor cuprinse la art. 124-146 și se adoptă cu votul secret al majorității senatorilor prezenți.

(2) Moțiunile simple adoptate de Senat se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și sunt obligatorii pentru Guvern și membrii săi, precum și pentru celelalte persoane vizate.

SECȚIUNEA a 2-a

Întrebări

Art. 175. — Comitetul liderilor stabilește zilele din săptămână consacrate prezentării și dezbaterii interpelărilor și întrebărilor.

Art. 176. — (1) Senatorii pot adresa întrebări Guvernului, miniștrilor sau altor conducători ai organelor administrației publice.

(2) Întrebarea constă într-o simplă cerere de a răspunde dacă un fapt este adevărat, dacă o informație este exactă, dacă Guvernul sau celelalte organe ale administrației publice înțeleg să comunice Senatului informațiile sau documentele solicitate ori dacă Guvernul are intenția de a lua o hotărâre într-o problemă determinată.

Art. 177. — În plenul Senatului nu pot fi formulate întrebări care privesc probleme de interes personal sau particular, întrebări care se referă la procese aflate pe rolul instanțelor judecătorești sau care pot afecta soluționarea unor cauze aflate în curs de judecată, care urmăresc în exclusivitate obținerea unei consultații juridice sau tehnice ori care privesc activitatea unor persoane care nu îndeplinesc funcții publice.

Art. 178. — (1) Senatorii pot adresa întrebări orale sau scrise și au dreptul să ceară ca răspunsul să le fie dat oral în plenul Senatului sau în scris.

(2) Întrebările scrise sau orale se depun în scris, prin grupul parlamentar, în forma fizică sau în format electronic, semnat cu semnătură electronică extinsă, la secretarul desemnat al Senatului, cel mai târziu până la ora 10:00 a zilei de joi. În acest sens, secretarul desemnat va pune la dispoziția tuturor senatorilor adresa de e-mail dedicată primirii întrebărilor.

(3) Întrebările se înregistrează la secretarul desemnat al Senatului, în ordinea în care au fost depuse.

(4) Întrebările trebuie să aibă un singur autor.

(5) În cursul zilei de joi, întrebările sunt transmise ministrului delegat pentru relația cu Parlamentul, menționându-se tipul întrebării și ce fel de răspuns a solicitat senatorul.

(6) În situația apariției unor urgențe, senatorul poate pune o întrebare și în cadrul ședinței destinate acestei activități, urmând ca răspunsul să fie dat în ședința specială de săptămâna următoare.

(7) Senatorii au dreptul să adreseze întrebări scrise și în perioada în care Senatul nu este în sesiune. Răspunsurile vor fi formulate în scris.

(8) Atât întrebările scrise, cât și răspunsurile aferente se publică pe pagina de internet a Senatului.

Art. 179. — (1) Întrebările orale se prezintă în plenul Senatului de către autor, într-un interval de timp de cel mult un minut. Răspunsurile orale se dau imediat după ce a fost adresată întrebarea și nu pot depăși 3 minute. Autorul întrebării poate interveni cu precizări sau comentarii, fără a depăși două minute, iar răspunsul la replică va fi dat în același interval de timp. Nicio altă intervenție pe marginea întrebării respective nu mai poate avea loc. Răspunsul la întrebarea orală poate fi amânat pentru săptămâna următoare numai în cazuri temeinic justificate.

(2) În situația în care cel căruia îi este adresată întrebarea orală nu este prezent, răspunsul va fi dat în ședința din săptămâna următoare. Președintele Senatului informează prim-ministrul cu privire la răspunsurile amânate.

(3) Răspunsurile orale la întrebările scrise se dau după ce s-au epuizat întrebările. La întrebările la care s-a cerut răspuns oral nu se răspunde dacă senatorul care a adresat întrebarea nu se află în sală.

(4) Guvernul și fiecare dintre membrii săi sunt obligați să răspundă la întrebări în cel mult două săptămâni. Pentru motive temeinice, Senatul poate acorda un termen de cel mult 3 săptămâni.

(5) Întrebările și răspunsurile se consemnează în stenograma ședinței și se publică odată cu aceasta în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a. Întrebările la care nu s-a răspuns sunt comunicate și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, la sfârșitul fiecărei sesiuni ordinare.

SECȚIUNEA a 3-a

Interpelări

Art. 180. — (1) Interpelarea constă într-o cerere adresată Guvernului sau unui membru al acestuia de către unul ori mai mulți senatori sau de un grup parlamentar, prin care se solicită explicații asupra politicii Guvernului în probleme importante ale activității sale interne sau externe.

(2) Interpelările se fac în scris, arătându-se obiectul și motivarea acestora, fără nicio dezvoltare, și se depun în format fizic sau în format electronic, semnat cu semnătură electronică extinsă, la secretarul desemnat al Senatului. În acest sens, secretarul desemnat va pune la dispoziția tuturor senatorilor adresa de e-mail dedicată primirii interpelărilor.

Art. 181. — (1) Interpelările se înscriu, în ordinea prezentării, într-un registru special și se afișează la sediul Senatului.

(2) Interpelările se prezintă în ședință publică de către autor, după care președintele Senatului le transmite prim-ministrului.

(3) Guvernul și fiecare dintre membrii săi sunt obligați să răspundă la interpelări în cel mult două săptămâni. Pentru motive temeinice, Senatul poate acorda un termen de cel mult 3 săptămâni.

Art. 182. — (1) În ședința consacrată dezbaterii interpelării se dă cuvântul autorului pentru 3 minute și apoi celui interelat pentru 5 minute. Dacă răspunsul la interelare dă naștere unei replici, se dă cuvântul în aceeași ordine și pentru aceleași durate de timp. Președintele Senatului poate limita luările de cuvânt.

(2) Răspunsurile la interelările adresate Guvernului se prezintă de prim-ministru sau de reprezentantul acestuia. Răspunsul la interelările adresate membrilor Guvernului se prezintă de ministru sau, după caz, de un secretar de stat.

(3) Timpul total afectat interpelărilor se împarte pe grupuri parlamentare, în conformitate cu ponderea acestora.

Art. 183. — Senatul poate adopta o moțiune prin care să își exprime poziția cu privire la problema ce a făcut obiectul interpelării, cu respectarea prevederilor art. 170-174.

SECȚIUNEA a 4-a

Ora Guvernului

Art. 184. — (1) În timpul sesiunilor ordinare, Comitetul liderilor stabilește o zi, cu excepția zilei destinate orei prim-ministrului, când se desfășoară dezbateri politice, la care participă unul sau 2 miniștri, după caz, pe teme politice de interes major bine definite. Dezbaterile politice se organizează la solicitarea grupurilor parlamentare din opoziție și a majorității parlamentare, alternativ. La ședință participă și miniștrii care nu au răspuns, la termen, la 3 întrebări.

(2) Reprezentantul grupului parlamentar care a solicitat dezbaterii are la dispoziție 5 minute pentru a prezenta tema dezbaterii.

(3) Ministrul vizat are la dispoziție 5 minute pentru a răspunde. Reprezentantul grupului care a solicitat dezbaterii are 3 minute pentru lămuriri suplimentare. Celelalte grupuri au la dispoziție câte 3 minute pentru a-și prezenta punctul de vedere, cu excepția celui mai mare grup parlamentar din opoziție care are la dispoziție 5 minute. Reprezentantul senatorilor neafiliați are la dispoziție un minut. La finalul dezbaterii, ministrul trebuie să răspundă în cel mult 5 minute.

SECȚIUNEA a 5-a

Ora prim-ministrului

Art. 185. — (1) O dată pe lună, de regulă în prima zi când se desfășoară dezbateri politice cu participarea prim-ministrului, Comitetul liderilor stabilește o zi când se dezbate probleme de interes major pentru viața politică, economică și socială. Dezbaterile politice se organizează atât la solicitarea grupurilor parlamentare, cât și la solicitarea prim-ministrului, alternativ.

(2) Solicitarea se înaintează Biroului permanent al Senatului, în scris, de către unul sau mai multe grupuri parlamentare, cu precizarea temei de dezbatere propuse, iar Biroul permanent îl informează de îndată pe prim-ministru.

(3) Prim-ministrul are obligația de a participa la dezbaterii solicitată.

(4) Senatorii aparținând grupului care a solicitat prezența prim-ministrului au la dispoziție 5 minute pentru prezentarea temei de dezbatere. Prim-ministrul are 5 minute pentru a prezenta punctul de vedere. Reprezentanții grupurilor parlamentare au câte 5 minute pentru intervenție, cu excepția majorității parlamentare care va avea la dispoziție 15 minute pentru intervenție. Reprezentantul senatorilor neafiliați are la dispoziție două minute. La finalul dezbaterii, prim-ministrul are la dispoziție 10 minute pentru a răspunde intervențiilor.

(5) În cazul în care dezbaterii este solicitată de majoritatea parlamentară, prim-ministrul are la dispoziție 15 minute pentru prezentarea temei de dezbatere. Reprezentanții grupurilor parlamentare au câte 5 minute pentru intervenție, iar reprezentantul senatorilor neafiliați are la dispoziție 2 minute. La finalul dezbaterii, prim-ministrul are la dispoziție 5 minute pentru a răspunde intervențiilor.

(6) La finalul dezbaterii, prim-ministrul trebuie să răspundă interpelărilor la care ministrul de resort nu a răspuns.

SECȚIUNEA a 6-a

Informarea Senatului și a senatorilor

Art. 186. — (1) Președintele Senatului poate solicita Guvernului și celorlalte organe ale administrației publice, în cadrul controlului parlamentar asupra activității acestora, informații și documentele necesare.

(2) Președinții comisiilor permanente pot solicita de la organele prevăzute la alin. (1) informațiile și documentele necesare referitoare la domeniul lor de activitate.

(3) Fiecare senator are dreptul de a cere informațiile și documentele menționate prin intermediul președintelui Senatului sau al președinților comisiilor.

(4) Solicitarea informării este obligatorie în cazul în care o inițiativă legislativă implică modificarea prevederilor bugetului de stat sau ale bugetului asigurărilor sociale de stat.

(5) Autoritățile prevăzute la alin. (1) sunt obligate să răspundă în termen de cel mult 10 zile. În situații excepționale în care răspunsul necesită date suplimentare, acestea au obligația de a declara în scris că interesul public nu le permite să răspundă la timp și de a cere un termen suplimentar, care nu poate depăși 30 de zile. În cazul în care autoritățile nu răspund în termenele prevăzute, la solicitarea senatorului interesat, președintele Senatului sau președintele comisiei, după caz, poate cere invitarea lor în plenul Senatului.

(6) Refuzul nejustificat de a răspunde la solicitările prevăzute în alineatele precedente atrage, după caz, răspunderea juridică potrivit legii. Președintele Senatului poate sesiza autoritățile competente, la solicitarea senatorului interesat.

Art. 187. — (1) În cazul în care informațiile sau documentele solicitate privesc, potrivit legii, secrete de stat, Guvernul informează Senatul despre aceasta, iar Senatul decide în ședință secretă.

(2) Documentele primite se restituie organului respectiv, după consultare.

SECȚIUNEA a 7-a

Petiții

Art. 188. — (1) Oricine are dreptul de a se adresa cu petiții Senatului. Petițiile vor fi prezentate în scris și semnate, precizându-se domiciliul petiționarului sau al unuia dintre petiționari.

(2) Petițiile se înscriu în registrul general al Senatului, în ordinea primirii, consemnându-se numărul de înregistrare, numele, prenumele, domiciliul petiționarului și obiectul cererii.

Art. 189. — (1) Petițiile înregistrate se repartizează, spre soluționare, de către unul dintre vicepreședinții Senatului, desemnat de președinte, comisiei permanente competente, potrivit obiectului petiției ori senatorilor cărora le-au fost, personal, adresate.

(2) Orice membru al Senatului poate lua cunoștință de conținutul unei petiții, adresându-se, în acest scop, președintelui comisiei căreia i-a fost repartizată.

(3) Senatorul căruia îi sunt adresate petiții le va transmite spre soluționare autorităților publice competente.

Art. 190. — (1) Comisia va decide care sunt petițiile a căror rezolvare nu suferă amânare, sesizând, de îndată, autoritățile publice competente și va informa, în toate cazurile, petentul, despre soluția promovată. Pentru celelalte petiții, comisia va decide, în cel mult 10 zile de la înregistrarea lor, dacă le va trimite unei autorități publice competente ori le va clasa. În cazuri deosebite, problema ce face obiectul petiției se prezintă Senatului.

(2) Petiționarului i se aduce la cunoștință soluția adoptată.

(3) Comisia pentru petiții, cercetarea abuzurilor și combaterea corupției va prezenta trimestrial Biroului permanent un raport asupra petițiilor primite și asupra modului de soluționare a acestora; același raport va fi prezentat plenului Senatului, la începutul fiecărei sesiuni.

(4) În raport se vor face mențiuni cu privire la soluțiile date de autoritățile publice la petițiile care le-au fost trimise spre soluționare.

SECȚIUNEA a 8-a

Declarații politice

Art. 191. — (1) În fiecare săptămână, Comitetul liderilor alocă o anumită perioadă de timp dintr-o zi de ședință pentru declarații politice sau alte intervenții ale senatorilor.

(2) Declarațiile politice sau alte intervenții ale senatorilor se fac în nume propriu sau în numele grupului parlamentar.

(3) În raport cu conținutul lor, declarațiile politice sau alte intervenții ale senatorilor pot da dreptul la replică senatorilor, grupurilor parlamentare și autorităților vizate.

(4) În cazul în care tematica și conținutul declarațiilor politice sau ale altor intervenții ale senatorilor vizează activitatea și politica Guvernului, extrasul respectiv din stenogramă va fi transmis ministrului delegat pentru relația cu Parlamentul.

CAPITOLUL IV

Statutul senatorului

SECȚIUNEA 1

Imunitatea parlamentară

Art. 192. — (1) Senatorii se bucură de imunitate parlamentară pe toată durata exercitării mandatului.

(2) Imunitatea parlamentară are ca scop garantarea libertății de exprimare a senatorului și protejarea acestuia împotriva urmărilor judiciare respective, abuzive sau șicanatoare.

(3) Senatorii nu pot fi trași la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

(4) În temeiul art. 72 din Constituția României, republicată, senatorii pot fi urmăriți și trimiși în judecată penală pentru fapte care nu au legătură cu voturile sau cu opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului, dar nu pot fi percheziționați, reținuți sau arestați fără încuviințarea Senatului, după ascultarea lor. Urmărirea și trimiterea în judecată penală se pot face numai de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(5) În caz de infracțiune flagrantă, senatorii pot fi reținuți și supuși percheziției. Ministrul justiției îl va informa neîntârziat pe președintele Senatului asupra reținerii și a percheziției. În cazul în care Senatul constată că nu există temei pentru reținere, va dispune imediat revocarea acestei măsuri.

(6) Cererea de autorizare a trimiterii în judecată, penală ori contravențională, precum și cererea de reținere, de arestare sau de percheziție se adresează președintelui Senatului de ministrul justiției.

(7) Președintele Senatului aduce cererea la cunoștință senatorilor în ședință publică, după care o trimite de îndată Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări spre examinare, care va stabili dacă a fost sau nu a fost făcută în scopul de a-l abate pe senator de la exercițiul funcției sale. Hotărârea comisiei se adoptă prin votul secret al majorității membrilor acesteia.

(8) Raportul va cuprinde toate argumentele, atât în favoarea aprobării cererii, cât și pe cele împotriva aprobării acesteia. Argumentele în favoarea aprobării cererii sunt cele formulate de senatori, precum și cele cuprinse în cererea ministrului de justiție. Argumentele împotriva aprobării cererii sunt cele formulate de senatori, precum și cele formulate de senatorul în cauză și de apărătorul acestuia. Toate argumentele vor fi raportate la îndeplinirea criteriilor și liniilor directoare pentru ridicarea imunității parlamentare cuprinse în capitolul V din „Raportul Comisiei de la Veneția privind scopul și ridicarea imunității parlamentare CDL-AD (2014)011”.

(9) Biroul permanent al Senatului supune, spre dezbatere și aprobare, plenului, raportul comisiei, temeinic motivat, în termen de 15 zile de la data depunerii lui.

(10) Cererile de reținere, de arestare și de percheziție se înscriu cu prioritate pe ordinea de zi.

Art. 193. — Senatul hotărăște asupra cererii cu votul secret al majorității senatorilor prezenți.

SECȚIUNEA a 2-a

Conflictul de interese, constatarea incompatibilităților și alte interdicții

Art. 194. — (1) Senatorii depun o declarație de interese, pe propria răspundere, cu privire la funcțiile și activitățile pe care le desfășoară, cu excepția celor legate de mandatul sau funcția publică pe care o exercită.

(2) Prin *conflict de interese* se înțelege situația în care senatorul are un interes personal de natură patrimonială, care ar influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative.

(3) Funcțiile și activitățile care se includ în declarația de interese sunt:

a) funcțiile în cadrul unor asociații, fundații sau alte organizații neguvernamentale ori partide politice;

b) activități profesionale remunerate;

c) calitatea de acționar sau asociat la societățile reglementate de Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv bănci sau alte instituții de credit, societăți de asigurare și financiare.

(4) Senatorii care nu îndeplinesc alte funcții sau nu desfășoară alte activități decât cele legate de mandatul ori funcția pe care o exercită depun o declarație în acest sens.

Art. 195. — (1) Declarația de interese se depune în termen de 15 zile de la data validării mandatului ori, după caz, de la data numirii în funcție.

(2) Declarația de interese se actualizează ori de câte ori intervin schimbări care, potrivit art. 194 alin. (3), trebuie înscrise în aceste declarații. Actualizarea se face în termen de 30 de zile de la data începerii, modificării sau încetării funcțiilor sau activităților.

Art. 196. — (1) Declarațiile de interese sunt publice și se depun la secretarul general al Senatului.

(2) Numele senatorilor care, în mod nejustificat, nu depun declarația de interese se publică pe pagina de internet a Senatului.

(3) Evidența declarațiilor de interese se consemnează într-un registru special, numit Registrul declarațiilor de interese, care se păstrează la secretarul general al Senatului.

Art. 197. — (1) Calitatea de senator este incompatibilă cu exercitarea oricărei funcții publice de autoritate, cu excepția celei de membru al Guvernului.

(2) Prin *funcțiile publice de autoritate incompatibile cu calitatea de senator* se înțelege funcții din administrația publică asimilate celor de ministru, funcțiile de secretar de stat, subsecretar de stat și secretar de stat din cadrul organelor de specialitate din subordinea Guvernului sau a ministerelor, funcțiile din Administrația Prezidențială, din aparatul de lucru al Parlamentului și al Guvernului, funcții de conducere specifice ministerelor, celorlalte autorități și instituții publice, funcții de consilieri locali și consilieri județeni, de prefecți și subprefecți și celelalte funcții de conducere din aparatul propriu al prefecturilor, funcțiile de primar, viceprimar și secretar ai unităților administrativ-teritoriale, funcțiile de conducere și execuție din serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și celorlalte organe din unitățile administrativ-teritoriale și din aparatul propriu și serviciile publice ale consiliilor județene și consiliilor locale, precum și funcțiile care, potrivit legii, nu permit persoanelor care le dețin să candideze în alegeri.

(3) Calitatea de senator este, de asemenea, incompatibilă cu:

a) funcția de președinte, vicepreședinte, director general, director, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor la societățile reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv la bănci ori la alte instituții de credit, la societăți de asigurare și la cele financiare, precum și în instituții publice;

b) funcția de președinte sau de secretar al adunărilor generale ale acționarilor sau asociațiilor la societățile reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevăzută la lit. a);

c) funcția de reprezentant al statului în adunările generale ale societăților reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevăzută la lit. a);

d) funcția de manager sau membru al consiliilor de administrație ale regiilor autonome, companiilor și societăților naționale;

e) calitatea de comerciant, persoană fizică;

f) calitatea de membru al unui grup de interes economic;

g) funcția publică încredințată de un stat străin, cu excepția acelor funcții prevăzute în acordurile și convențiile la care România este parte.

(4) Calitatea de senator este incompatibilă cu calitatea de membru cu drepturi depline în Parlamentul European.

(5) Alte incompatibilități decât cele prevăzute la alin. (1)-(4) sunt stabilite prin lege organică.

Art. 198. — Senatorii pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, în domeniul medical, al cercetării științifice și al creației literar-artistice, precum și în alte domenii prevăzute de lege.

Art. 199. — (1) Senatorul care se află în una dintre incompatibilitățile prevăzute la art. 197 sau în alte legi speciale va informa în scris, în termen de 15 zile, Biroul permanent despre această situație.

(2) În termen de 30 de zile de la expirarea termenului prevăzut la alin. (1), senatorul va opta între mandatul de deputat sau de senator și funcția ori funcțiile incompatibile, demisionând potrivit opțiunii sale.

(3) După expirarea termenului prevăzut la alin. (2), dacă nu și-a exprimat opțiunea, senatorul este considerat demisionat de drept. Situația se aduce la cunoștința plenului Senatului, care constată demisia de drept. Hotărârea de constatare a demisiei se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 200. — În cursul termenului prevăzut la art. 199 alin. (1), senatorul trebuie să declare în scris la Biroul permanent orice activitate care se încadrează în incompatibilitățile prevăzute de lege.

Art. 201. — Orice stare de incompatibilitate survenită în timpul exercitării mandatului de senator trebuie adusă la cunoștința Biroului permanent, în scris, în termen de 30 de zile de la data intervenirii acesteia.

Art. 202. — (1) Cazurile de incompatibilitate vor fi trimise spre examinare Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului, care va întocmi un raport. Propunerile comisiei se aprobă de Senat, cu votul majorității membrilor săi.

(2) Dacă senatorul a făcut să înceteze cauza de incompatibilitate după sesizarea comisiei, se va lua act despre aceasta în procesul-verbal al ședinței, iar asemenea cazuri nu se trec în raportul comisiei.

Art. 203. — Evidența situațiilor prevăzute la art. 197-202 se ține la secretarul general al Senatului.

Art. 204. — (1) Se interzice folosirea de către senatori în interes privat a simbolurilor care au legătură cu exercițiul demnității sau funcției acestora.

(2) Se interzice folosirea sau permisiunea de a folosi numele însoțit de calitatea de senator în orice formă de publicitate a unui operator economic român sau străin, precum și a vreunui produs comercial, național sau străin.

(3) Se interzice folosirea sau permisiunea de a folosi imaginea publică, numele, semnătura senatorului pentru orice formă de publicitate privitoare la o activitate care aduce profit, cu excepția publicității gratuite pentru scopuri caritabile.

(4) Se interzice senatorilor folosirea sau exploatarea directă ori indirectă a informațiilor care nu sunt publice, obținute în legătură cu exercitarea atribuțiilor, în scopul obținerii de avantaje pentru ei sau pentru alții.

(5) Senatorii au obligația să își declare averea, în termen de 15 zile, potrivit legii.

SECȚIUNEA a 3-a

Exercitarea mandatului de senator

Art. 205. — (1) Senatorii intră în exercițiul mandatului la data întrunirii legale a Senatului, sub condiția validării și a depunerii jurământului.

(2) După constituirea legală a Senatului, fiecare senator va depune, în fața plenului Senatului, întrunit în ședință solemnă, jurământul de credință față de țară și popor:

„Jur credință patriei mele, România;

Jur să respect Constituția și legile țării;

Jur să apăr democrația, drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a României;

Jur să-mi îndeplinesc cu onoare și fidelitate mandatul încredințat de popor;

Așa să mă ajute Dumnezeu.”

Jurământul de credință se poate depune și fără formula religioasă, aceasta putând fi înlocuită cu formula: *„Jur pe onoare și conștiință.”*, care prefațează jurământul.

Art. 206. — (1) După validare, pe durata exercitării mandatului, senatorilor li se eliberează legitimația de membru al Senatului, semnată de președintele acestuia.

(2) În termen de 15 zile de la validare, tuturor senatorilor li se pune la dispoziție de către Senat câte un certificat digital calificat, care să le permită semnarea documentelor cu semnătură electronică extinsă. La expirarea certificatului digital calificat, acestuia i se prelungește valabilitatea, astfel încât toți senatorii să poată semna cu semnătură digitală extinsă pe durata întregului mandat.

(3) De asemenea, senatorii vor avea un însemn distinctiv al calității lor de reprezentanți ai poporului, cu dreptul de a-l purta pe toată durata exercitării mandatului. Modelul însemnului se stabilește de către Biroul permanent, iar cheltuielile pentru confecționarea acestuia se suportă din bugetul Senatului.

(4) Legitimația și însemnul se pot păstra de senator după încetarea mandatului, cu titlu evocativ.

(5) Pe durata exercitării mandatului, senatorii și membrii lor de familie beneficiază de pașaport diplomatic.

Art. 207. — (1) Calitatea de senator încetează la data întrunirii legale a Senatului nou-ales, precum și în caz de demisie, de pierdere a drepturilor electorale, de incompatibilitate ori de deces.

(2) În cazul în care un senator demisionează, el poate reveni asupra demisiei, până la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a hotărârii Senatului de vacantare a mandatului, dacă următorul propus pe lista formațiunii din partea căreia a candidat nu a fost validat în plen.

SECȚIUNEA a 4-a

Concedii, absențe, demisii

Art. 208. — Niciun senator nu poate lipsi nemotivat de la ședințele Senatului sau ale comisiei din care face parte ori de la celelalte activități specifice îndeplinirii mandatului de senator.

Art. 209. — (1) Senatorii pot demisiona prin cerere scrisă, adresată președintelui.

(2) Președintele Senatului, în ședință publică, întreabă senatorul dacă stăruie în cererea de demisie și, dacă răspunsul este afirmativ ori dacă senatorul nu se prezintă pentru a răspunde, cu toate că a fost înștiințat, declară locul vacant.

SECȚIUNEA a 5-a

Deontologia parlamentară; abateri și sancțiuni

Art. 210. — Constituie abateri disciplinare săvârșite de senatori următoarele fapte, dacă, potrivit legii*, nu constituie infracțiuni:

a) încălcarea dispozițiilor privind îndatoririle senatorului prevăzute de Constituție și de Legea privind statutul deputaților și al senatorilor;

b) încălcarea jurământului de credință;

c) nerespectarea prevederilor Regulamentului Senatului;

d) exercitarea abuzivă a mandatului de senator;

e) comportamentul injurios sau calomniator la adresa unui parlamentar ori a altui demnitar în ședințele de plen, de comisii sau de birou ori în afara acestora, dar cu privire la exercitarea mandatului de senator;

f) tulburarea ordinii parlamentare prin utilizarea oricăror forme de agresivitate directă de natură fizică sau verbală la adresa unui alt parlamentar sau a oricărei alte persoane prezente la activitățile parlamentare;

g) utilizarea cardului de vot electronic de către orice altă persoană în scopul folosirii acestuia în cadrul sistemului de vot electronic;

h) transmiterea în direct sau înregistrarea ședințelor Senatului, Biroului permanent, Comitetului liderilor grupurilor parlamentare sau ale comisiilor, prin alte mijloace decât cele prevăzute în Regulamentul Senatului. Prin excepție, senatorii pot transmite sau înregistra ședința Senatului și ședințele comisiilor numai în perimetrul din sala de ședințe alocat grupului parlamentar ai cărui membri sunt sau, în cazul parlamentarilor neafiliați, în perimetrul alocat acestora;

i) desfășurarea unui material vizual cu caracter ofensator, inclusiv banner, în sala de ședințe în plen sau în sălile comisiilor Senatului;

j) difuzarea unor materiale audio înregistrate cu caracter ofensator și utilizarea de mijloace de amplificare audio care, prin volumul sunetului sau prin conținutul lor, pot perturba desfășurarea ședințelor în plen sau în sălile comisiilor Senatului;

k) absențarea nemotivată și în mod repetat de la lucrările Senatului.

Art. 211. — Abaterile de la deontologia parlamentară se sancționează cu:

a) atenționare;

b) chemarea la ordine;

c) retragerea cuvântului;

d) îndepărtarea din sală pe durata ședinței;

e) evacuarea imediată din sală a persoanei sau a persoanelor care săvârșesc faptele prevăzute la art. 210 lit. f)-j). Evacuarea este obligatorie și se dispune de către președintele de ședință din oficiu sau la solicitarea unui senator, cu acordul majorității ponderate a liderilor grupurilor parlamentare;

f) avertisment public scris;

g) reținerea unui procent de până la 50%, pentru o perioadă de până la 6 luni, din indemnizația lunară brută a senatorului, în cazul abaterilor disciplinare repetate prevăzute la art. 210 lit. e)-h);

h) limitarea luării de cuvânt în cadrul ședințelor Senatului la maximum 10 secunde/intervenție pentru o perioadă de până la 3 luni începând cu ziua aplicării sancțiunii disciplinare pentru săvârșirea repetată a abaterii disciplinare de tulburare a ordinii parlamentare, așa cum aceasta este descrisă la art. 210 lit. f);

i) retragerea și punerea la dispoziția secretarului general al Senatului pentru o perioadă de până la 6 luni a tuturor angajaților și a logisticii auto repartizate grupului parlamentar care, prin acțiunile sale, pune în pericol buna funcționare și siguranța autorității publice, a demnitarilor sau angajaților acesteia în incinta Senatului, începând cu data constatării afectării bunei funcționări a activității Senatului, aplicată prin decizie a Biroului permanent conform procedurii prevăzute de art. 215 alin. (1), la sesizarea președintelui de ședință, a unui grup parlamentar ori a unui senator.

Art. 212. — (1) Abaterile și sancțiunile prevăzute la art. 210, respectiv la art. 211 lit. a)-e) se constată și se aplică de către președintele de ședință sau, după caz, de președintele comisiei senatoriale.

(2) Sancțiunile prevăzute la art. 211 nu pot împiedica exercitarea dreptului la vot.

Art. 213. — (1) Președintele Senatului poate, înainte de a chema la ordine un senator, să îl invite să își retragă sau să explice cuvântul care a generat incidente și care ar atrage aplicarea măsurii.

(2) Dacă expresia întrebuintată a fost retrasă sau regretată ori dacă explicațiile date sunt apreciate de președinte sau de senatorul vizat ca satisfăcătoare, măsura nu se mai aplică.

(3) În cazul în care, după chemarea la ordine, senatorul continuă să se abată de la prezentul regulament, președintele Senatului îi va putea retrage cuvântul, iar dacă persistă, îl va îndepărta din sală.

Art. 214. — (1) Pentru menținerea ordinii în ședințele comisiilor, președinții acestora au aceleași drepturi ca și președintele Senatului și pot aplica măsurile prevăzute la art. 211 lit. a)-e).

(2) În cazul în care un senator săvârșește abateri deosebit de grave, președintele comisiei va suspenda ședința și va aduce cazul la cunoștința președintelui Senatului, care îl va supune Biroului permanent.

Art. 215. — (1) Abaterile care implică aplicarea sancțiunilor prevăzute la art. 211 lit. f)-i) se constată de către Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări, la sesizarea președintelui de ședință, a unui grup parlamentar ori a unui senator. Sesizarea se adresează președintelui Senatului în termen de cel mult 30 de zile de la data săvârșirii faptei.

(2) Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări soluționează sesizarea înaintată de președintele Senatului în termen de 30 de zile de la data înregistrării acesteia la comisie. Soluția comisiei se ia cu votul majorității membrilor prezenți, în ședință secretă.

* Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 22 ianuarie 2016, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Raportul comisiei se înaintează de îndată, împreună cu dosarul cauzei, Biroului permanent al Senatului.

(4) Biroul permanent soluționează cauza în termen de 7 zile de la data primirii raportului, împreună cu dosarul cauzei. Hotărârea Biroului permanent se prezintă în ședință publică a plenului Senatului.

(5) Împotriva hotărârii Biroului permanent al Senatului, petiționarul sau senatorul sancționat poate face contestație în termen de 15 zile de la data comunicării acesteia.

(6) Contestația se soluționează de către plenul Senatului, în termen de 30 de zile de la înregistrarea acesteia, cu votul majorității senatorilor prezenți, în ședință secretă.

(7) Hotărârea plenului Senatului, dată asupra contestației, este definitivă și executorie și se aduce la cunoștință publică în ședința de plen.

Art. 216. — Senatorul sancționat disciplinar pe baza prevederilor art. 211 lit. f)-i) nu poate reprezenta Senatul în relațiile interne și externe ale acestuia, pe o perioadă de până la 3 luni de la data rămânării definitive a sancțiunii.

Art. 217. — Sancțiunile prevăzute la art. 211 se aplică pentru fiecare abatere în parte și se cumulează aritmetic.

CAPITOLUL V

Serviciile Senatului

Art. 218. — (1) Serviciile Senatului sunt conduse de secretarul general al Senatului, ajutat de 4 secretari generali adjuncți.

(2) Secretarul general și secretarii generali adjuncți sunt numiți și eliberați din funcție de Senat, la propunerea Biroului permanent al Senatului, cu consultarea Comitetului liderilor grupurilor parlamentare.

(3) Secretarul general este ordonator principal de credite și, în îndeplinirea atribuțiilor sale, emite ordine.

Art. 219. — (1) Senatul aprobă bugetul propriu înaintea dezbaterii bugetului de stat și îl înaintează Guvernului în vederea includerii în bugetul de stat. Execuția bugetului propriu este aprobată de plenul Senatului, după verificarea de către chestorii Senatului.

(2) Dotarea Senatului cu mijloace de transport auto și modul de utilizare a acestora, precum și cheltuielile de protocol se stabilesc prin norme aprobate de Biroul permanent, în limita sumelor prevăzute în bugetul anual.

Art. 220. — (1) Folosirea colaboratorilor pentru lucrările Senatului, ale comisiilor și pentru unele activități ale serviciilor Senatului se aprobă de Biroul permanent.

(2) Indemnizația colaboratorilor, în limitele stabilite de lege, se propune de beneficiarul colaborării și se ordonă de secretarul general al Senatului.

(3) Pentru lucrările Senatului, ale comisiilor și pentru unele activități ale serviciilor Senatului se pot folosi stagiați. Activitatea de voluntariat se desfășoară potrivit legii și hotărârii Biroului permanent.

CAPITOLUL VI

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 221. — (1) Dacă Senatul adoptă, în condițiile art. 155 alin. (1) din Constituția României, republicată, un proiect de lege sau o propunere legislativă într-o redactare diferită de cea

adoptată de Camera Deputaților, președintele Senatului, de acord cu președintele Camerei Deputaților, inițiază procedura de mediere. În același mod se procedează și în cazul în care Camera Deputaților adoptă un proiect de lege sau o propunere legislativă într-o redactare diferită de cea adoptată de Senat.

(2) În acest scop, Biroul permanent va propune Senatului un număr de 7 senatori, urmărindu-se respectarea principiilor prevăzute la art. 47.

(3) Senatorii stabiliți de Senat prin votul deschis al majorității senatorilor prezenți, împreună cu deputații desemnați de Camera Deputaților, potrivit regulamentului propriu, formează comisia de mediere.

(4) Cvorumul regulamentar al ședințelor de mediere este asigurat numai în prezența a cel puțin 4 senatori dintre membrii comisiei de mediere a Senatului.

Art. 222. — (1) Comisia de mediere se reunește la convocarea președintelui comisiei sesizate în fond de la Camera care a adoptat ultima proiectul, la sediul acesteia, și stabilește regulile după care își va desfășura activitatea, inclusiv termenul în care urmează să prezinte raportul.

(2) Reprezentanții Senatului în comisia de mediere au competența de a examina și de a hotărî, împreună cu cei ai Camerei Deputaților, numai asupra redactărilor diferite adoptate de Camera Deputaților la textele adoptate de Senat și se vor pronunța, în aceste limite, asupra redactărilor diferite, putând adopta fie una, fie cealaltă dintre redactări sau un text comun.

(3) Conducerea lucrărilor comisiei de mediere se realizează prin rotație de către un senator și un deputat, stabiliți de aceasta.

(4) Hotărârile comisiei de mediere se iau cu acordul majorității membrilor acesteia.

Art. 223. — (1) Activitatea comisiei de mediere încetează odată cu depunerea raportului.

(2) Raportul comisiei de mediere se înscrie pe ordinea de zi a Senatului, urmându-se procedura prevăzută la art. 88-120 sau, după caz, pe ordinea de zi a ședințelor comune ale Camerelor Parlamentului, potrivit procedurii prevăzute în regulamentul ședințelor comune.

(3) Se supun la vot numai soluțiile propuse de comisia de mediere, diferite de cele adoptate inițial de către Senat. În toate cazurile, raportul comisiei de mediere se aprobă potrivit procedurii și cu majoritatea de voturi necesară adoptării legii în forma finală.

(4) În cazul în care comisia de mediere nu ajunge, în termenul stabilit, la un acord cu privire la textele aflate în divergență sau dacă una dintre Camere nu aprobă raportul comisiei de mediere, textele aflate în divergență se supun dezbaterii în ședința comună a celor două Camere, potrivit regulamentului acestor ședințe.

Art. 224. — Dacă ambele Camere ale Parlamentului își însușesc textul legii în forma propusă de comisia de mediere, se va proceda conform art. 151.

Art. 225. — Constituționalitatea prezentului regulament poate fi verificată de către Curtea Constituțională, la cererea președintelui Senatului, a unui grup parlamentar sau a cel puțin 25 de senatori.

Art. 226. — Prevederile art. 29-31* se pun în aplicare numai după 25 de zile calendaristice de la data publicării acestuia în Monitorul Oficial al României, Partea I.**

* Foste art. 30-32.

** Regulamentul Senatului a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 948 din 25 octombrie 2005.

Procedura de lucru și mecanismul decizional aplicabile în domeniul afacerilor europene**CAPITOLUL I****Dispoziții generale**

Art. 1. — Participarea Senatului la procesul decizional european se realizează în următoarele forme:

a) controlul parlamentar asupra pozițiilor formulate de Guvern în Consiliul Uniunii Europene. Procedura și mecanismul de cooperare interinstituțională referitoare la deciziile Guvernului în Consiliu sunt stabilite în Legea nr. 373/2013 privind cooperarea dintre Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene;

b) examinarea preliminară ex ante a proiectelor de acte legislative europene din perspectiva respectării principiului subsidiarității, conform prevederilor Protocolului nr. 2 din Tratatul Uniunii Europene;

c) dialogul politic cu instituțiile europene, în special cu Comisia Europeană;

d) implicarea în elaborarea mecanismelor de evaluare a politicilor europene în domeniile libertăților, securității și justiției, controlul politic al Europol și evaluarea Eurojust;

e) cooperarea interparlamentară în probleme europene.

Art. 2. — Documentele europene supuse examinării sunt următoarele:

a) proiecte de acte legislative provenite de la instituțiile europene inițitoare; acestea includ regulamentele, directivele, deciziile și procedurile legislative speciale prevăzute la art. 289 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;

b) documente de consultare ale Comisiei Europene (cărți verzi, cărți albe și comunicări);

c) rapoarte, concluzii și alte documente trimise spre informare, dar al căror conținut este considerat relevant.

Art. 3. — Instituțiile europene cu care Senatul intră în dialog, în calitate de inițitoare ale unor documente europene, sunt următoarele:

a) Comisia Europeană, pentru actele emise de aceasta;

b) Consiliul Uniunii Europene, pentru proiectele de acte legislative proprii acestuia, inițiativele unui grup de state membre, precum și pentru cele emise la solicitarea Curții de Justiție, Băncii Centrale Europene și Băncii Europene de Investiții;

c) Parlamentul European, pentru inițiativele proprii.

Art. 4. — Examinarea parlamentară a documentelor europene poate fi:

a) de subsidiaritate: se aplică proiectelor de acte legislative eligibile pentru controlul subsidiarității, conform prevederilor Protocolului nr. 2 al Tratatului de la Lisabona;

b) de fond: se aplică proiectelor de acte legislative, documentelor de consultare și pozițiilor Guvernului României.

Art. 5. — Examinarea parlamentară a documentelor europene se finalizează prin elaborarea unui/mai multor documente sau acte ale Senatului, după cum urmează:

a) aviz motivat: documentul expune succint argumentele în baza cărora Senatul consideră că un proiect de act legislativ european încalcă principiul subsidiarității; documentul este destinat comunicării cu instituțiile europene;

b) opinie: documentul expune sistematic punctele de vedere ale Senatului cu privire la respectarea principiului proporționalității și, respectiv, la fondul proiectelor de acte legislative și al documentelor de consultare; este destinat comunicării cu instituțiile europene;

c) raport: documentul expune poziția comisiei sesizate drept responsabilă pentru examinarea de subsidiaritate și, pe fond, a

unui document european; este destinat comunicării interne cu Serviciul pentru afaceri europene și cu celelalte structuri ale Senatului;

d) aviz: documentul expune punctul de vedere al unei comisii sesizate ca fiind interesată în analiza pe fond a unui document european; este destinat comunicării cu comisia raportoare;

e) proces-verbal: documentul este elaborat în cazul în care se organizează dezbateri sau audieri de către comisiile sesizate, în ședințe separate sau comune;

f) hotărâre: actul juridic al Senatului care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, pentru adoptarea avizului motivat și/sau a opiniei.

CAPITOLUL II**Procedura de preselecție****a documentelor europene prioritare****din Programul de lucru anual al Comisiei Europene**

Art. 6. — Serviciul pentru afaceri europene examinează, de îndată după publicarea Programului de lucru anual al Comisiei Europene, denumit în continuare *Program*, în limba română, lista propunerilor prevăzute în anexa la Program, identificând următoarele:

a) proiectele de acte legislative eligibile pentru controlul de subsidiaritate;

b) proiectele de acte legislative și documentele de consultare — cărți albe, cărți verzi, comunicări — relevante prin conținutul lor — și consecințele anticipate în plan politic, economic, social, juridic etc.;

c) comisiile competente pentru examinare pe fond, pentru fiecare document dintre cele prevăzute la lit. a) și b);

d) anumite propuneri de impact redactate de funcționarii Serviciului pentru afaceri europene.

Art. 7. — Documentele prevăzute la art. 6 pot fi incluse atât în categoria celor destinate examinării de subsidiaritate, cât și de fond, dacă se consideră necesar.

Art. 8. — Programul, împreună cu lista documentelor clasificate la art. 6, este înaintat, în maximum 15 zile, Comisiei pentru afaceri europene și comisiilor de specialitate vizate, spre analiză și dezbateri, în vederea selectării documentelor prioritare.

Art. 9. — Comisia pentru afaceri europene organizează o ședință separată sau comună cu alte comisii pentru prezentarea și dezbaterile Programului. La ședință pot fi invitați reprezentanți ai: Comisiei Europene, Guvernului, Parlamentului European, administrației publice locale, patronatelor, sindicatelor, asociațiilor profesionale, mediului academic etc.

Art. 10. — Comisia pentru afaceri europene centralizează punctele de vedere exprimate în cadrul dezbaterilor. În baza acestora, a propunerilor Serviciului de afaceri europene și a propunerilor înaintate de comisiile de specialitate, Comisia pentru afaceri europene elaborează lista finală de propuneri de proiecte legislative și documente europene de consultare care vor fi supuse, cu prioritate, procedurii de examinare parlamentară.

Art. 11. — (1) Serviciul pentru afaceri europene transmite Biroului permanent raportul Comisiei pentru afaceri europene care conține opinia asupra priorităților stabilite în baza programului, împreună cu lista documentelor selectate pentru examinare cu prioritate.

(2) Biroul permanent decide includerea acestora în proiectul ordinii de zi a Senatului.

Art. 12. — Lista adoptată este comunicată celorlalte parlamente naționale, prin corespondentul IPEX (schimbul interparlamentar de informații) al Senatului din cadrul Serviciului pentru afaceri europene.

Art. 13. — Comisiile competente sunt notificate de către Serviciul pentru afaceri europene cu documentele ce le revin în responsabilitate spre examinare cu prioritate din lista adoptată.

Art. 14. — Lista rămâne deschisă și poate fi suplimentată de Comisia pentru afaceri europene, la sesizarea Serviciului pentru afaceri europene, cu documente de interes provenind de la celelalte instituții europene și cu alte documente ale Comisiei, la solicitarea unui alt parlament național, în cadrul procesului de coordonare a pozițiilor. Notificarea comisiilor competente se face în fiecare caz de suplimentare în parte.

CAPITOLUL III

Procedura de examinare a documentelor europene

Art. 15. — Funcționarul IPEX alertează Comisia pentru afaceri europene a Senatului cu privire la publicarea de către Comisia Europeană a documentelor aflate în lista documentelor supuse în mod prioritar examinării parlamentare; alertarea timpurie prelungește durata de 8 săptămâni cu o perioadă variabilă, dependentă de timpul necesar traducerii documentului în toate limbile oficiale.

Art. 16. — Termenul de 8 săptămâni destinat examinării unui proiect de act legislativ, din perspectiva respectării principiului subsidiarității, curge din momentul în care Senatul primește scrisoarea de sesizare de la inițiator.

Art. 17. — Scrisoarea de sesizare transmisă este înregistrată la Serviciul pentru afaceri europene. Serviciul pentru afaceri europene, în baza recomandărilor Comisiei pentru afaceri europene privind selecția documentelor europene, face propuneri Biroului permanent cu privire la comisiile permanente propuse pentru sesizare, în vederea examinării, și la termenele de finalizare a examinării, luând în considerare durata de 8 săptămâni alocată controlului de subsidiaritate, termenul indicat de Comisia Europeană pentru documentele de consultare și calendarul estimat pentru dezbateri în instituțiile europene.

Art. 18. — (1) Biroul permanent transmite documentele europene comisiilor de specialitate în termen de 7 zile calendaristice de la data primirii notificării de la Serviciul pentru afaceri europene.

(2) Biroul permanent poate decide transmiterea propunerii legislative și către alte comisii permanente decât cele propuse de Serviciul pentru afaceri europene.

Art. 19. — În situația în care Biroul permanent nu se întrunește în termen de 7 zile de la primirea propunerilor întocmite de Serviciul pentru afaceri europene sau nu ia o decizie în acest termen, transmiterea se face de președintele Senatului, cu informarea ulterioară a Biroului permanent.

Art. 20. — Comisiile de specialitate sesizate urmăresc, în cadrul examinării, după caz, respectarea principiului subsidiarității și/sau examinarea de fond a documentelor europene. Începerea procesului de examinare este publicată pe platforma electronică IPEX (www.ipex.eu) de către funcționarul IPEX.

Art. 21. — Fiecare comisie de specialitate își organizează procesul de examinare și audieri ținând cont de termenele fixate. În funcție de modificările survenite în calendarul estimat de adoptare în cadrul instituțiilor Uniunii Europene, după consultarea cu Departamentul pentru afaceri europene din cadrul Ministerului Afacerilor Externe și cu reprezentantul permanent al Senatului pe lângă Parlamentul European, comisiile sesizate pot solicita Biroului permanent, prin intermediul Serviciului pentru afaceri europene, care informează

de îndată și Comisia pentru afaceri europene, modificarea termenelor inițiale privind finalizarea scrutinizării.

Art. 22. — Serviciul pentru afaceri europene solicită poziția inițială a Guvernului privind proiectul de act legislativ sau documentul de consultare, precum și oricare alte informații relevante necesare examinării. Informațiile obținute de la instituțiile relevante sunt transmise imediat comisiilor de specialitate sesizate; la acestea se anexează fișa de sinteză întocmită de Serviciul pentru afaceri europene.

Art. 23. — În timpul procesului de examinare, comisiile permanente sesizate și Comisia pentru afaceri europene a Senatului pot solicita instituțiilor competente informațiile pe care le consideră necesare pentru examinare.

Art. 24. — În cazul suspiciunii motivate cu privire la nerespectarea principiului subsidiarității în cazul unui proiect de act legislativ al Uniunii Europene, comisia avizatoare avertizează Comisia pentru afaceri europene și Serviciul pentru afaceri europene. Informația este transmisă, prin Serviciul pentru afaceri europene, reprezentantului permanent al Senatului la Parlamentul European și este publicată pe IPEX, cu mențiunea că avizul motivat se află în fază de proiect și nu reprezintă un punct de vedere oficial al Senatului.

Art. 25. — Examinarea de subsidiaritate se finalizează astfel:

a) dacă proiectul de act legislativ respectă principiul subsidiarității, comisia de specialitate sesizată redactează un proces-verbal, care conține elementele principale ale dezbaterii, votul exprimat, dacă este cazul, și mențiunea privitoare la constatarea respectării principiului subsidiarității;

b) dacă proiectul de act legislativ nu respectă principiul subsidiarității, comisia permanentă sesizată redactează un aviz, care conține argumentele în baza cărora s-a constatat încălcarea;

c) în cazul nerespectării principiului subsidiarității, Comisia pentru afaceri europene redactează un raport, incluzând argumentele în baza cărora s-a constatat încălcarea subsidiarității.

Art. 26. — Comisia permanentă sesizată transmite avizul sau procesul-verbal către Comisia pentru afaceri europene și către Serviciul pentru afaceri europene, cel mai târziu în a 40-a zi de la sesizarea din partea instituțiilor Uniunii Europene.

Art. 27. — (1) Comisia pentru afaceri europene dezbate și decide, după caz, redactarea, de către Serviciul pentru afaceri europene, a următoarelor documente:

a) proiectul de hotărâre a avizului motivat al Senatului, integrând punctele de vedere exprimate de comisiile permanente, în cazul constatării nerespectării principiului subsidiarității;

b) proiectul de hotărâre a Senatului privind documentele europene examinate, la care s-a constatat respectarea principiului subsidiarității.

(2) Serviciul pentru afaceri europene întocmește documentele, pe baza raportului de la Comisia pentru afaceri europene, și asigură transmiterea acestora către Biroul permanent, pentru înscrierea în proiectul ordinii de zi a Senatului.

Art. 28. — Examinarea pe fond se finalizează astfel:

a) dacă nu există observații, recomandări sau propuneri la textul documentului examinat, comisia permanentă sesizată redactează un proces-verbal, care conține elementele principale ale dezbaterii și concluzia privitoare la inexistența unui punct de vedere diferit de propunerea instituției europene inițitoare;

b) în situația în care comisia permanentă sesizată pentru examinarea pe fond consideră că documentul trebuie amendat, aceasta redactează un aviz cuprinzând propunerile, comentariile, recomandările, obiecțiile etc. cu privire la documentul examinat;

c) în situația în care Comisia pentru afaceri europene consideră că documentul trebuie amendat, aceasta elaborează un raport, integrând și punctele de vedere din avizele comisiilor permanente sesizate, după ce armonizează și sintetizează eventualele neconcordanțe între acestea.

Art. 29. — (1) Comisia pentru afaceri europene transmite raportul Serviciului pentru afaceri europene în termenul specificat în actul de sesizare; pentru proiectele de acte legislative supuse și examinării de subsidiaritate se respectă termenul de 40 de zile prevăzut la art. 26.

(2) Dacă nu există observații, recomandări, propuneri, comisia permanentă transmite procesul-verbal de la ședința comisiei în care s-a realizat examinarea.

Art. 30. — Comisia pentru afaceri europene dezbată și decide, după caz, redactarea, de către Serviciul pentru afaceri europene, a următoarelor documente:

a) proiectul de hotărâre a opiniei Senatului, sintetizând punctele de vedere exprimate de comisiile permanente;

b) proiectul de hotărâre a Senatului privind documentul european examinat la care nu au existat comentarii, propuneri, recomandări etc.

Art. 31. — (1) Comisia pentru afaceri europene notifică Ministerul Afacerilor Externe, prin intermediul Serviciului pentru afaceri europene, privind continuarea examinării ex post, în condițiile redactării documentelor prevăzute la art. 27 alin. (1) lit. a) și b), art. 30 lit. a) și b), precum și în alte situații.

(2) Biroul permanent, la propunerea Comisiei pentru afaceri europene și a comisiilor permanente, decide începerea examinării parlamentare ex post potrivit dispozițiilor Legii nr. 373/2013, în alte situații decât cele prevăzute la art. 27 alin. (1) lit. a) și b) și la art. 30 lit. a) și b).

Art. 32. — Serviciul pentru afaceri europene transmite Biroului permanent proiectul de hotărâre a Senatului pentru adoptarea avizului motivat sau a opiniei. Proiectul de hotărâre privind documentele europene examinate care respectă principiul subsidiarității este trimis plenului Senatului; pentru avizele motivate și opiniile asociate proiectelor de acte legislative examinate, termenul-limită este a 47-a zi de la primirea scrisorii de sesizare de la instituțiile Uniunii Europene. Hotărârile privind adoptarea opiniilor referitoare la alte documente europene se transmit în termenele prevăzute în actele de sesizare.

Art. 33. — (1) Biroul permanent propune includerea în proiectul ordinii de zi a ședinței plenului Senatului a proiectului de hotărâre a avizului motivat sau a opiniei.

(2) Senatul adoptă proiectul de hotărâre pentru adoptarea avizului motivat sau opiniei nu mai târziu de 56 de zile calendaristice de la primirea scrisorii de sesizare de la instituțiile Uniunii Europene.

Art. 34. — Comisia pentru afaceri europene, prin raportorul proiectului sau prin unul dintre membrii biroului comisiei, prezintă și susține, în plenul Senatului, în conformitate cu art. 101 alin. (2) din Regulamentul Senatului, după caz: proiectul de hotărâre pentru adoptarea avizului motivat sau a opiniei, proiectul de hotărâre privind respectarea principiului subsidiarității ori examinarea fără comentarii a documentelor europene.

Art. 35. — Hotărârea Senatului pentru adoptarea avizului motivat sau a opiniei se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Avizul motivat sau opinia va fi transmisă instituțiilor Uniunii Europene și Guvernului României de Serviciul pentru afaceri europene.

Art. 36. — (1) Serviciul pentru afaceri europene transmite avizul motivat sau opinia către Comisia Europeană, Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene, Guvernul României și reprezentantul permanent al Senatului la Parlamentul European și o publică pe platforma electronică IPEX.

(2) Serviciul pentru afaceri europene informează Comisia Europeană, Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene, Guvernul României și reprezentantul permanent al Senatului la Parlamentul European, prin intermediul platformei electronice IPEX, cu privire la încheierea procesului de examinare pentru documentele supuse procedurii.

Art. 37. — Comisia pentru afaceri europene și comisiile de specialitate sesizate urmăresc evoluția procesului de negociere în cadrul instituțiilor Uniunii Europene și stadiul documentelor succesive care pot fi adoptate în cursul acestui proces (proiecte de acte legislative modificate, rezoluții legislative ale Parlamentului European, poziții ale Consiliului).

Art. 38. — (1) În cazul unor evoluții semnificative, pe parcursul dezbaterii documentului în Parlamentul European sau Consiliu, Comisia pentru afaceri europene și comisiile de specialitate sesizate în primă instanță pot decide continuarea dialogului interinstituțional. Comisia permanentă care decide redeschiderea examinării înștiințează imediat celelalte comisii sesizate inițial și informează Serviciul pentru afaceri europene în vederea informării Biroului permanent.

(2) În această situație este aplicabilă procedura prevăzută la art. 25-28.

Art. 39. — (1) Răspunsurile formulate de Comisia Europeană și/sau alte instituții la avizele motivate sau opiniile trimise sunt înregistrate la Serviciul pentru afaceri europene, care informează Biroul permanent cu privire la primirea răspunsului și transmite scrisoarea către toate comisiile care au fost implicate în examinarea inițială.

(2) Răspunsul este inclus în proiectul ordinii de zi a comisiilor în prima ședință a acestora. Dialogul interinstituțional poate fi redeschis și în acest caz, dacă există observații sau comentarii.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.

Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.

Pentru publicări, încărcăți actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

